

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Pentek, 1937. december 17.
5698. EV. XX. EVF.
Tebet 13. 287. SZAM.

Aranykor
No. 2
A. Tel.
B. Tel.
C. Tel.
D. Tel.
E. Tel.
F. Tel.
G. Tel.
H. Tel.
I. Tel.
J. Tel.
K. Tel.
L. Tel.
M. Tel.
N. Tel.
O. Tel.
P. Tel.
Q. Tel.
R. Tel.
S. Tel.
T. Tel.
U. Tel.
V. Tel.
W. Tel.
X. Tel.
Y. Tel.
Z. Tel.

A mi utunk

Írta: DR. BORGIDA JÓZSEF,
a szatmári zsidó lista jelöltje.

Már nagyon kopottá vált az a fázis, hogy nehéz időkkel élünk. Amit mi élünk most, az már több, mint nehéz idő. Minden forr, kavargó. Vajudik a világ és a nagy mű, az a hatalmas épület, amelyet előidéink évszázadokon át dolgoztak, a zsidó egyenjóság építménye, rendül meg elsősorban ebben a kegyetlen vajudásban.

Az egyenlőség, a testvériség, az egyenjóság lelket vidító régi idők emlékei. Ki beszélne ma már testvériségről? Ma, amikor a szélső-jobboldali eszmék egyre divatosabbakká válnak, amikor a törz fajelmélet a legkedvesebb csemege, — megszünt az egyenlőség és a testvériség a népek között.

És ezekben a szomorú, nehéz napokban, amikor a romániai demokrácia is sorsdöntő óráit éli, az unák elé kell járulnia az itteni zsidóságnak is, hogy szavazataival döntson abban a kérdésben, hogyan és kivel akarja képviseltetni magát a román parlamentben és kivel akarja fázisai existenciális érdekeinek megvédését.

Azt hiszem, hogy abban a kérdésben nincs szükség sok magyarázatra, vagy rábeszélésekre. Fájdalom, az idő dolgozik a Zsidó Párt jelöltjeiért. Bár ne volna olyan égető szükségünk rá, hogy a helyzet, hogy a zsidóságnak nincs más útja és nem lehet más választása, minthogy saját fiait, testvéreit forduljon. A román politikai vezeték nem is tartanak igényt a zsidó szavazatokra, mert a román pártok is élet-halál harcot vívnak egymással. Jaj neked, te szegény zsidó, ha be akarsz avatkozni ebbe az élet-halál harcba. Ugyis mindig te voltál és te leszel a bűnbak, de ha ki lehet mutatni, hogy te segítettél elő valamelyik párt győzelmét a másikkal szemben, akkor éppenséggel te leszel minden bajnak az oka.

Mindaz jusszon eszedbe, amikor ott fogsz állni a szavazófülkében és megkérded önmagától: „Mere visz a mi utunk, hova kell nekünk szavazni?” És lelkiismereted és a zsidó szíved meg fogja adni neked a feleletet. Nem biznadsz senkiben, nem vártad senkitől, hogy érted sikra szálljon, csak a Zsidó Párt képviselőiben biznadsz, csak rájuk adhatod szavazatodat, mert ők azok, akik vállalják a rettenetesen nehéz feladatot és akik szívük minden melegével, lelkük utolsó dobbanásáig is védelmezőitek és tanácsadótok lesznek.

Nem igérünk csodákat. Nem soflhatjuk fel pártunk gazdag programját, mert nem fontos most semmi, csak az az egy, hogy megvédjük, megvétsük azt, ami meg van. Megvédjük emberi jogainkat és az existenciális érdekeinket. És nyugodt lehet mindenki, hogy a zsidó képviselők teljes erejükkel fogják megvédeni a zsidóság érdekeit és a zsidók jogainak megfosztása ellen teljes energiájukkal fognak tiltakozni.

Szegény zsidóként állunk a zivataros, nehéz időkben és hallgatjuk a legendáknak beillő meséket a zsidók jöletéről, a zsidó vagyarról. Tudjuk, érezzük, hogy a lelkiismeret és egyéni érdekekből megindított gazdasági harc eredményesen jut előre. Tudjuk, érezzük, hogy a lelkiismeretlenül és egyéni érdekekből megindított gyűlölködés, az alatomos és hazug rágalomnak a jó indulatú román nép lelkében is egyre nagyobb tápot nyernek és visszhangra találnak.

Amíg magasra csapnak a gyűlölet hullámai, addig a zsidó existenciális lemorzsolódónak. A gazdag zsidót megszámlálható újjaldon, de a szegény zsidó százával kóborol az utcákon, az országutakon egyik napról a másikra tengetve nyomóságos életét.

Mit akartok hát zsidó testvéreim? Azt akarjátok, hogy mint az elmúlt négy esztendőben úfesen álljon a zsidó parlamentek helye és ne legyen senki, aki a legilletékesebb helyről, a román parlament tribünjéről megcáfolja a rágalomokat és tiltakozzon a hazug beállítás ellen, hogy mindennek a zsidók az okai? Azt akarjátok, hogy ne legyen senki, aki szót emeljen a zsidó existenciális eltipálása ellen?

Ha azonban nem akarjátok azt, ha azt akarjátok, hogy szószólótok legyen, aki fel-emelje szavát a zsidó érdekekért, aki megvéden benneteket, — akkor támogassátok a

Titulescu replikájában bocsánatot kér I. G. Duca emlékeitől...

Nem használt a demokráciának a vasgárda feloszlatása körüli vita

Vaida kijelenti, hogy nem lép be a liberális kormányba. Újabb szigorú intézkedésekkel akarják megakadályozni a további választási incidenseket

Bucuresti, december 16. (Az Uj Kelet tud.) Az Unversul mai számában Titulescu válaszol a vasgárda feloszlatása ügyében a volt Duca-kormány tagjai valamint Grigore Duca által hozzáintézett levelekre. A kínos polémia végeredményében nem derített világosságot Titulescu mai replikája után sem a kérdés lényegére: hogy tudnillik ki kezdeményezte és ki ragaszkodott 1933 őszén a vasgárda feloszlatásához. Annyi azonban bizonyos, hogy a volt külügyminiszter „En és a vasgárda” című cikke politikailag semmiesetre sem volt szerencsés kezdeményezés. Végeredményében semmiképpen sem szolgálhatta a demokrácia ügyét és a vita, amelynek során ugy Titulescu, mint a Duca-kormány tagjai igyekeztek kézzel-lábbal tiltakozni egy olyan ténykedés ellen, amely a román demokrácia egyetlen öntudatos és energikus

reakciója volt az egyre erősödő jobboldali szervezkedéssel szemben. A Tatarescu-kormány politikája a valóságban dezavválása volt I. G. Duca becsületese és intranzigens magatartásának, melyet most formailag is elhárítanak maguktól Duca volt munkatársai. Ez a magatartás semmiképpen sem válik becsületére a liberális pártnak és csak arra volt alkalmas, hogy egyrésztől szomorú erkölcsi bizonyítványt állítson ki a román demokráciáról, másrészt a mártírium fényével vonja körül az akkor feloszlatott jobboldali szervezetet. Hatásosabb választási propagandát akarva sem fejthettek volna ki a vasgárda mellett a vita résztvevői.

Titulescu mai válaszcikkében kijelenti mindenképp is, hogy arcátlan hazugságokkal találja magát szemben.

Titulescu második mosakodása

— Szolidaris vagyok Ducával — írja Titulescu — de nem vagyok az ő és a pártja által hozott intézkedések értelmi szerzője.

— I. G. Duca még a párt hatalomra kerülése előtt nyilatkozott a Revue des Mondes című párizsi folyóirat szerkesztője előtt és kijelentette, hogy hatalomra kerülése esetén kormányának első feladata a vasgárda feloszlatása lesz. Ha a liberális párt szolidarisnak is tekinthet engem a feloszlatás tényében, nem terhel viszont semmilyen felelősség a párt tagjai által hozott intézkedések gyakorlati alkalmazásáért, mert egész idő alatt távol voltam az országtól. Hangsúlyozom, hogy sohasem küldtem a határontulról javaslatokat a vasgárda feloszlatására vonatkozólag és sohasem kértem a feloszlatást. Ion Duca sohasem kért arra, hogy ne kelljen feloszlatni a gárdát. Akkori lemondásom igaz oka az volt, hogy a Cuvantul 1933 december 5-i számában megjelent egy magas helyen folytatott beszélgetésem. En ismétleten azt tanácsoltam Ducának, hogy dekretum nélkül ne osszassa fel a gárdát és irásom van Ducától, hogy következetesen kitarítottam azon álláspontom mellett, hogy nem avatkozom bele a belpolitikai kérdésekbe.

— En udvarias voltam a liberális párttal szemben, de nem hallgathatom el az igazságot, midőn rám akarják hárítani a felelősséget.

Titulescu levele végén I. G. Duca emlékének adozik és a következőket írja:

— Bocsánatot kérek tőled Ion Duca, ahol vagy, ha kénytelen voltam világosságot deríteni bizonyos dolgokra. Pártod sorában azt sugdolozzák, hogy én lennék az általad hozott intézkedés szerzője, holott irántad való szeretetből és bizalomból val-

laltam a szolidaritást veled egy olyan politikáért, amit már régóta akartál. Bocsánatot kérem a kicsinyességért is, amire kényszerítve voltam a munkatársaidnak adott válaszütemben. Számomra egész életemen át a nemzet bálványja maradsz.

Vitáról lezárja a vitát

A Viitorul ma délutáni számában a következőket írja: „Az Unversulban ma reggel cikk jelent meg Titulescu úrtól, válaszképpen az I. G. Duca-kormány volt tagjainak levelére. Titulescu cikke csak megerősíti a szőbanforgó levélben foglaltakat, tehát nincs helye semmilyen további vitának, amit a volt külügyminiszter oly szerencsétlen módon kezdeményezett. Helye van azonban a szomorú megállapításnak, hogy milyen sajnálatos módszerekhez folyamodhatnak és milyen kényes erkölcsi helyzetbe juthatnak emberek, akik annyira fontos szerepet játszottak és akik oly súlyos felelősséget viseltek.”

A Tempo értesülése szerint a liberális párt tagozati elnökei is megszólaltak a vasgárda feloszlatása körüli vitában, miután 1933 őszén Duca valamennyiüknek véleményét kikérte a feloszlatásra vonatkozólag.

Vaida a Titulescu ügyről

Az egyik nagyváradi lap Vaida Sándor nyilatkozatát közli, aki kijelentette, hogy nem lép be a választások után a kormányba. A Titulescu-vitáról szólva Vaida ezt mondta: „En nem avakozom bele ebbe a polémiába. Csodálkozom azonban, hogy Titulescu olyan gyorsan elfelejti azt, ami a közelmúltban történt. Titulescu azzal dicsekszik, hogy Olaszország bucaresti követé fogadta őt az állomásán és ebből azt a (Folytatása a nyolcadik oldalon.)

VILAG TUKRE

Bécsi jegyzetek

Az Uj Kelet bécsi munkatársától

Schuschnigg kancellár könyvéről, a Dreimal Österreich-től (Hegner bécsi kiadó adta ki és az első kiadását egykettőre szétkapkadták) már írt az Uj Kelet. Részletet is közölt belőle; ez a részlet új adatokat tár fel Dollfuss mártírhaláláról és az eddigi hivatalos közleményeken túlmenve bizonyítja, mekkora jóelőre kitervelt ördögi kegyetlenséggel rohanták meg és gyilkolták le a náciák a bátor, katonás kis kancellárt, Ausztria harmadik létformájának megteremtőjét.

Ez a három létforma, amiket Ausztria mostani szikártermetű, átszellemült arcú, pápaszemese, ifjú kancellárja — tegnap ünnepelte a negyvenedik születésnapját — megélt. A császárság, amelyet az 1918-as forradalom pusztított el; a munkásság által uralt törpe-Ausztria; és az európai küldeítésre ráébredt testületi álalom. Schuschnigg sajátos megvilágításban látja mind a hármat. A császárság nemcsak csaiádi birtok volt az ő véleménye szerint, hanem hid Kelet és Nyugat között, magistere, tanítómestere, nyugati kultúrára nevelője a sokféle népek, amely 670 ezer négyzetkilométernyi területén Bregenz-től Csernovicig, Lemberg-től a dalmáciai Raguzáig lakott benne. A szociáldemokrata köztársaságot viszont nem hatotta át semmiféle speciálisan osztrák eszmény; kényszeralkulát volt és szállt egyre a határokon túlrá pislogtak, egyre azt akarták volna, hogy belovadjon az akkor szociáldemokrata vezérelt alatt álló német birodalomba. A tervezésüknek az antant pallósa vetett csak gátat, nem belső erők. Csak a Seipel, majd a Dollfuss felvilágosító és építőmunkája nyomán ébredt rá a kicsiny ország nagy európai küldetésére. Arra, hogy csakis ő, a hatalom nélküli, az urhatnomság gyanujába nem fogható állam alkalmas arra, hogy ismét hídverő szerepet töltsön be a Duna völgyében, hogy egy új, magasabb, a réginiál mindenesetre szabadság formában egyesítse a Duna népeit és államait, amelyek földrajzilag és gazdaságilag egyképpen egymásra vannak utalva.

A könyv azonban nemcsak politikai program, hanem memoár is és egy kissé ünnelet-rajz. A háború előtti, a háborús, a forradalmi, a Seipel által vezetett Ausztria épp úgy meglevenedik benne, mint a náciák által meghozott, a szociáldemokrata februári forradalmi örvénybe sodort és a náci aknamunka által folytonosan veszélyeztetett Ausztria. A célkitűzése nyilvánvaló. Az osztrák önállóságnak megnyert paraszti és munkás elemek mellé megnyerni a kispolgári réteget is és mindenképp az ifjúságot. Nekik íródott az a sok részlet, amely a leghivatalosabb és a leghivatottabb osztrák részről rajzolta meg a náciizmus pokoli ábrázatát. De jelentős részben a külföld felé fordul Schuschnigg: Ausztria élni akar, ismétlegeti egyre, élni akarja a maga sajátos osztrák életét és mert gyenge, nem szabad és nem lehet prédának odadobni azok elé, akik ezt a hid-országot a maguk világfelforgató, imperialista céljaik számára akarják felhasználni.

A könyv aktuálitása szembeötöl. A Times cikke óta közismert, hogy a nagy brit államszelidítőnek, Halifax lordnak berlini kirándulása jelentős részben Ausztria sorsát érintette és hogy a külpolitikában amatőrködő lordok egy kis nyugalomért, egy kis megígért békéért hajlandók Németország és Olaszország egymásközötti ügyévé redukálni Ausztria nemzetközi jelentőségét. A kancellár könyve eme bagatellizálás ellen tiltakozik. Ez a külpolitikai szerepe. A belföldön pedig fokozott szüksége mutatkozik egy felvilágosító mun-

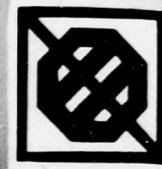
Zsidó választópolgár!!!

„Ha nem gondolok magamra, ki gondoskodik majd rólam?” (Pirké Abot).

Ezzel a jellel szavazz!!!

Zsidó Pártot. Össze kell fognotok most a bajban és azok mögé kell állnotok, akik a közösség érdekében elszántan vállalják a küzdelmet.

Zsidó Testvéreim! Teljesítsétek kötelességeket és szavazatok a Zsidó Párt listájára, amely a zsidók parlamenti képviselőtét jelenti.

kának, amióta az emigráns irodalom könyveit német óhajra egyre nagyobb mértékben tiltalmazza a július 11-iki megállapodást becsületesen respektáló Ausztria. Honnan vegye a védőszerét a náci maszlag ellen az önállóságához ragaszkodó osztrák, ha apránként minden szabadabb hangú külföldi könyv fennakad az egyezmény hálóján, ha egyre csak a náci-literatura hazugságai érkeznek el hozzánk? Ez a helyzet ad különös belföldi jelentőségét a Schuschnigg kancellár könyvének.

Sok nevezetes halottja volt a héten Bécsnek. Hirtelen és aránylag fiatalon költözött el az élők sorából Max Eisler professor, a neves művészettörténész, aki sokat és jelentősen alkotott a zsidó művészettörténet terén is. Ami kiemelni a többi bécsi egyetemi tanárok szűke sorából: zsidóságának aktivitása, valóságossággal telített melege. Az asszimiláns morva-zsidó családból származó ifjú hollandiai tanulmányai folyamán Josef Izrael, a nagy festő hatása alá kerül és egyre pozitívabb viszonyba jut a zsidó vallással.

Cionista, Enei brit-párhaly tag, de egyre több megértéssel viseltetik a vallási követelmények iránt, a magánéletét teljesen vallásos alapon rendezte be. Így esett, hogy jelentős részben a személye körül chassidus irányzatú bészhamidrás alakult az osztrák főváros hamadik kerületében, hogy a koporsóját mielőtt kivitték volna a temetőbe, néhány percre felállították a Hertzgassei zsinagógában, melynek pontos látogatója volt. Hogy életének utolsó estéjén jelentős szubvenciót harcolt ki párhalyosok a lublini jesiva számára és hogy személyes közbenjárásával keresztültvitte, hogy egy hatalmas faipari cég ne háborgassa zsidó munkásait a szombat megtartásában. Ezek az utolsó alkotásai!

Egyetemi professor, mint beszahmedresek, jesivák mecénása! Szombattartók védője! Nem mindennapos jelenség!

A másik bécsi halott Ernst Lissauer, a német lírikus, aki Hitler elől menekült Ausztriába. Tüdőgyulladás végzett 56 éves korában a Hassgesang gegen England szerzőjével, aki nek Lutherrel írt szinjékát 1930-ban az ágostai hitvallásnak jubileumán játszották és aki nem akart ismerni zsidó problémát, míg a saját úri bórén tanulta meg, szegényfeje, hogy milyen mértékben van és milyen keveset a zsidóprobléma. Egy kicsit a világpolitikába is belezsúszott a költészet. Ahogy a tradicionális osztrák lovaskatonai szellemet a cionista Hugo Zuckermann szóhallattatta meg a háborus Reiterliederben (Drühen am Wiesensrand...), a németek végtelen elhamlását, nem: megdöbbenés Anglia beavatkozásán a világháborúba Franciaország és Oroszország oldalán, amely beavatkozás halombadöntötte a német katonák és a német diplomaták valamennyi számvetését, Ernst Lissauer tudta a legelőkeltebben kifejezni 1914-ben. A versét, amely „Gott strafe England“ban csendült ki, az iskolákban szavaltatták, beszélő kórusok rörgötték, a költő erősen népszerű, közismert lett a révén, hogy azután később, amikor megkezdődött a kijózanodás a háborus pszichózisból, a gyűlöletnek nem kifejezőjét, megsejálaltatóját, hanem felkeltőjét lássák benne.

A harmadik bécsi halott: színész: Rosa Valetti, aki szintén Hitler áldozata. A Reinhardt társulatának volt a sztárja, romlott asszonyokat játszott megdöbbenő realizmussal. Jómagam az öreg Schilckrautal láttam Asch hírhedt Gott fűn nekomojában, a lebut gazdasszonyát játszotta és Shaw drámájában, Warrené mesterségében, ahol a címszerep volt az övé. A nagymamáék védőszerétje kihuzta ő alóla is a színpadot, Bécsbe jött, ahová családi nekuszok fűzték és nehezen boldogult minden hírneve, minden zsenialitása ellenére. Hébe-hóba a Josefstadter theaterben jutott ki számára szerep, aztán kabaré szereztek személye körül, felcsapott dísznek. Talán a csatlakozásnak is nagy szerepe volt abban, hogy meghalt. A holttestét elhamvasztották. Lehet, hogy forma szerint nem is volt már zsidó.

Megkezdődött a bécsi karácsonyi vásár, az egyébként felettébb szigorú vasárnapi munkaszünetet felfüggesztették és a bécsi kereskedővilág nekifeküdt, hogy fényhatásokkal, reklámmal, olcsósággal kibűvölje a garast az egyre laposabbá váló erszényekből. A hölgyek azt mondják, hogy a divat terén meglepő kreációkat mutat a karácsonyi bécsi kirakat. Nem értek hozzá, nem tudok véleményt mondani. Ismételen végigporytáztam ugyan az utcákon, de valóban érdekes kirakatok helyett csak egy pár furcsaság akadt a hor-

gomra. Egy „Beratungs-Stelle für Lebensmüde“ például, ahol égneknerezett szemű tanácsokkal látják el pontosan délutánonként négytől hatig a Dunába ugrani, a magukat megmérgezni, főjelőni készülődöket. Pénzt, munkaalkalmat, lakást nem tudnak adni. Egy hatalmas cselédotthon a második felfedezésem, ahol szállodaszertien — portása is van előírásos egyenruhában — helyezik el az állásnélkülieket és altruista alapon követeinek számukra állást. A bécsi cseléd-had egyébként tízezrekkel fogyatkozott meg az utóbbi években; a polgárság nem tud többé cselédet tartani, hiszen fizetett szabadsággal, kötelező munkaszabítással kapcsolatos a Hausgehilfin — ez a hivatalos neve a cselédnek, vagyis háztartásbeli segédszemélyzet — alkalmazása. A hopton maradtakot részben Angliában helyezik el megfelelő előkészítés után; arafelé kereslet van az osztrák

cselédokban. Majd minden gócponton egy „40-es színházat“, vagyis törpe-teátrumot láttam, amelyben csak 40 ülőhely van, s amelyre ennek folytán nem vonatkoznak a szigorú színházi rendészeti és adófizetési szabályok. Olcsó helyárak mellett adnak elsőrendű színpadi irodalmat. A híres bécsi színdarab művészet, úgy tartom, ezekben a szerény pince és kávéházi helyiségekben talált új otthonra. A színház palotákól szinte maradéktalanul kikopott.

Pardon! Egy kirakatba helyezett csodabogarát is felfedeztem. Kutya, mint cipőkefe. Az állatkínzásra hajlamos moecos csizmájú atyafi a mű-kutya szájába dughatja a megtisztításra szánt lábtyűjét és élvezheti, hogy a csizma orra, valahol a belekben kotor! Aki ezt a csiboraszózi izléstelenséget kreálta, bizvást megérdemel egy jó földalbanugást egy meg nem tisztított csizmával. (t. i.)

lok már csupán igaz, hogy ez a nyiségileg mutabben még mind japáni előtt. Jmeddig? A japagolok elől a kórromnegyed rész rülhet a minőségmező piac megk száz millió jövedelem, amely japánnak éréven jut; az angolok szemében, teljes joggal, olybá tűnik, mintha a saját zsebükből vették volna ki.

adát. Am ak meny. t minőség t vezet a megmondani már az anpiacának hánamar sor ke-többet jövedel az évi sok- szék millió jövedelem, amely japánnak éréven jut; az angolok szemében, teljes joggal, olybá tűnik, mintha a saját zsebükből vették volna ki.

Évi két és negyedmilliárd méter szövet miatt...

A kínai-japán háború kulisszatitkairól

Angliában két héttel ezelőtt nagyon fontos értekezlet volt. Körülbelül ötezer kereskedő és gyáros gyült egybe, hogy az angol kormány segítségét kérje a változott időkkel szemben. Ezeknek a gyárosoknak és kereskedőknek az élete Lancashire-ben örökös és e derék emberek és elődeik keresték meg Angliának legalább is a fél vagyonát. Ez az ártatlannak látszó megbeszélés élénkebb világot vet a japán-kínai háború eredeti okaira, mint a legjobban megfogalmazott külügyminiszeri jelentés, vagy lángbetűkkel írt harctéri tudósítás.

A szövegék jegyében

Ami Keleten történik, jobbra a szövegék jegyében kezdődött. Japánban főleg azt tanulmányoztam, miként tudott ez a szegény ország a hatalmas, ipariilag és technikailag oly kifejldött Angliával versenye keln. Oszakában, a japáni Manchesterben, sok érdekes dolgot láttam és még többet hallottam. De talán a legjobban mégis a tokiói kereskedelmi kamara titkára magyarázta meg honfitársai áttűtő sikerének titkát.

— Mi japánok, a helyzethez alkalmazkodunk — mondotta többek között a japán textiliparral kapcsolatban. — Mi ésszerűen kezdünk a piac meghódításához. A nagy gyárak családi alapon szerzik be a nyersanyagot. Nálunk nem kétezer kéz vásárolja össze-vissza a gyapotot, hanem egyetlen nagy szövetkezet, amely hatalmas rendelkezéssel döntő módon tud fellépni a piacon. Nem igéruink egymásra, hanem mindig ott vásárolunk, ahol a legolcsóbb s ahol a legelőnyösebb. Ezzel szemben Anglia nyersanyagszükségletét több mint ezer fő bonyolítja le és ezek bizony egymás ellen felverik az árakat. Azután nálunk nincsenek külön fonógyárak. A nyersanyagot ugyanaz az ipartelep dolgozza fel fonálá, amely később megcsóví. Ugyan-ebben a gyárban van a kartonnyomó műhely és a festőosztály is. Az angol kelme négy-féle iparterületre is vándorol, míg kézen a nagykereskedő kezébe kerül. A japáni szövéipar még a nagykereskedelmet is megszüntette, mert a gyárak közvetlen összeköttetésben állanak a kiskereskedőkkel, külföldön pedig hatalmas lerakatai vannak. Tehát rengeteg adminisztrációs költséget takarítanak meg. Ehhez kell számítani még azt is, hogy Japán a nagy ázsiai piacoktól három, esetleg tíz napra fekszik, míg az angol árunak 40—45 napos utat kell előbb megtennie amíg a kínai nagykereskedőhöz elér.

Ezeket a felvilágosításokat feltételeesen fogadtam el és irtam jegyzőkönyvembe. Most évek múltán, az angol gyárosok kétségbeesett tanácskozásán elhangzott javaslatoik mindenben megerősítették japáni információrom állításait.

Anglia az utóbbi években nem viseltett valami nagy barátsággal a japánokkal szemben. Magatartásának sokféle magyarázatát lehetne találni, de az igazi okokat talán sehol oly őszintén el nem mondták, mint Lancashireben.

Talán ki sem lehet számítani, mit vesztett Angliának a legvirágzóbb és legtöbb jövedelmet hozó ipara a világháború óta! Békében nyolcmilliárd yard (hétmilliárd

kettőszáz millió méter) szövetet készített Anglia évenként. Ebből hat és félmilliárd yard szövetárut adott el külföldre.

Ma az egész világ textilexportja nem több, mint amennyi volt egyedül Angliáé a világháborút megelőző esztendőben. Ez a piaccsökkenés több okra vezethető vissza; így főként arra, hogy nagyon sok országban, ahol a háború előtt igen jelentékeny vagy egyáltalán semmiféle szövéipar nem volt — ma mekil felszerelt gyárak látják el legalább is honi szükségleteiket. Ezek a fejlődő ipari államok magas vámmal védik a saját szövegépeiket s azért mindinkább nő ama száz és százmillió méter hosszúságú textilárúknak a tömege, amelyek piacot keresve, összegubancolják a közgazdasági életet és háborus robbantásokat okoznak.

A félelmes japán verseny

Az angol textilgyárosok nem tettek szemrehányást se a német, se a csehszlovák, se a többi államok konkurencijára miatt. Nekik legjobban Japán fanatikus és szinte megállíthatatlan előretörése fáj.

A számadatok élesebben beszélnek mindennél. Japán háborúelőtti textilexportja kétszázhuszontmilliárd yard volt. 1931-ben ez a szám másfélmilliárdra — tehát hatszorosára emelkedett. Ekkor a japánok devalválták a yent és azóta majdnem hárommilliárd yard szövetet adnak el külföldön évenként.

Amint már említettem, a világpiacon jelenleg hat és félmilliárd textilárut tud felvenni. Ebből a japánok a felét szállítják és az ango-

llok már csupán igaz, hogy ez a nyiségileg mutabben még mind japáni előtt. Jmeddig? A japagolok elől a kórromnegyed rész rülhet a minőségmező piac megk száz millió jövedelem, amely japánnak éréven jut; az angolok szemében, teljes joggal, olybá tűnik, mintha a saját zsebükből vették volna ki.

A mai fejlett és technikailag átszervezett angol szövéipar, beleszámítva még a műselyemgyártást is, a háború előtti mennyiségnek csak a felét gyártja. A hazai piacon eladnak egymillió hat százmillió yard textiliárut, külföldre pedig a japáni három milliárdnál szemben csak egymilliórd nyolcszázmillió yardot tudnak eladni.

Ennek a lehetetlen helyzetnek a megváltoztatását szeretnék elérni az angolai szövégyárak és kereskedők. Nagyon jól tudják, hogy a japánok kínai térfoglalása ezt a mérleget még kedvezőtlenebbre fordítja majd. Egész biztos, hogy panaszkodni kellő mértékben talál az angol kormánykörökben, hisz Anglia nemzeti jövedelmének egy tekintélyes részéről van szó. Az angol gyárosok külpolitikai indítványairól nincsen jelentés, de a felvilágosításokból az vehető ki, hogy legelőszőr a hazai harctéren akarnak rendet teremteni. Amire a japánok tizenöt évvel ezelőtt rájöttek, az csak most kezd felérmenni a lancashirei ellenfelek tévoja szemé előtt.

Már Angliában is tudják, hogy a világ megváltozott és egyre több felszólalás hangzik el amellett, hogy az egész angol ipart, de legelőszörban a textilt, át kell szervezni, mert különben az elkövetkező néhány esztendőben kiheverhetetlen vereséget szenved nem az ázsiai piacon — mert ott már megtörtént —, hanem a világpiacon is.

A japán szövéiparnak az a nagy előnye, hogy a legmodernebb gépekkel indul a harcban s főleg leegyszerűsített kereskedelmi és üzemenköltséggel. Ezen a téren az angol textilipar nem tudja már felvenni a japánival a versenyt. Amíg Angliában ötezer kereskedő és gyáros akarja egymást lekonykurrálni, addig Japánban öt-hat kéz irányítja ezt a nagy harcot. Ezek a nagy gyárak és kereskedelmi társulatok Japánban nem csupán a haszon és nyereség jegyében fogynak össze, hanem — családi alapon is. Három-négy dugszagad japáni család irányítja a világ textilexportjének a felét és ezek hamarabb tudnak egymással megegyezni és a piacon osztozkodni, mint ötezer egymás ellen küzdő angol cég és gyár.

Az angolok ezt a családi rendszert bajosan tudják átvenni Nippontól. Eppen ezért nagyon félt, hogy nem az otthoni fronton, hanem legelőszörban Ázsiában veszték fel a harcot a japáni áru ellen. Diplomáciai és fegyverrel.

Sommerstein zsidó képviselő erőlyes beszéde a lengyel sejmében az antiszemita kilengések ellen

A kormány külön költségvetés felállítását kéri a rendbontások leküzdésére

Varsó, december 16. A lengyel sejm költségvetési vitájában, amelynek során a kormány külön költségvetés beiktatását kérte a rendbontások és zavargások leküzdésére, nagy beszédet tartott dr. Emil Sommerstein zsidó képviselő, a Zsidó Parlamenti Klub elnöke is. Többek között rámutatott arra, hogy a kilengések végső fokon nemcsak a zsidók ellen irányulnak, hanem magukban rejtik az anarchia magvát, amely a zsidók elleni harccal kezdődik, idővel azonban az egész államot is megtámadja és aláássa annak alapjait. A rendőrség megerősítésére, a rendőrök számának fokozására tagadhatatlanul szükség van, de nem ez a döntő tényező. A kormánynak sokkal inkább szigorú utasítást kell adnia a biztonsági szerveknek, hogy ne túljárjanak a zsidók megverését, javaiknak megsemmisítését, munkahelyek-

nek összerombolását és üzleteiknek bojkottálását. Gyakran fordul elő — mondotta a zsidó képviselő — hogy a rendőrség teljesen passzív magatartást tanúsít a zsidóellenes kilengésekkel szemben. Lengyelország zsidó lakossága követeli, hogy világos és határozott parancsot adjanak a biztonsági szerveknek olyan értelemben, hogy azok ugyanolyan energiával fojtsanak el minden zsidóellenes kilengést, mint más rendbontást. Csak ebben az esetben fogja biztonságban érezni a zsidó lakosság életét, vagyonát és egészségét.

— A gondos anya karácsonya. Hogy a karácsonyi ajándék ne okozzon csalódást, — könyvet karácsonyra Lepagenál vegyen; ami nem tetszett, becserelehető. — Postai küldés azonnal utánvéttel. Kérjen ingyen karácsonyi jegyzéket. Cím: Lepage, Cluj.

Árulást követ el népével szemben az a zsidó, aki nem szavaz a

Zsidó Pártra

Maniu Tatar

A volt miniszterelnök helyzetével.

Timisoara, december 16. (tud.) Maniu Gyula töpárti vezető kíséret Krassó megye több cebe lépve a nemzeti paval. A megye listavegearu volt pénzügminlan utak miatt a volt nem tudott eljutni a Oravicára, ahol nagyodagyülés keretében a dióbeszédére válaszolnviisszatért tehát Temesgel fogadta a sajtó közott előttük az aktu sekrol. Arra a kérdéssziókat szerzett válasza következőket válasza

A nép a nem mellett

— A nemzeti parajlegjobb impressziókat pasztalataim és másbogositásaim meggyőztek pártunk, programunk körül véglegesen kikéreteljes és legyőzhetődemokratikus és nemzediktaturától való fékosság az ország legeben is pártunk mellé ának örülök, hogy a kóáltal ellenünk irányítómadás nem talált vissményben, amely megéreteti méltóság és a kerdelmében. Ez mutatja, nek milyen csodálatosvan. Hiszen a kövélénra nagyon szegényes edelkezésünk, míg azáítás a liberálisok rendragaszaikat nem tépikdök, a cenzura nem zavhetnek a rádióban.

Ezzel szemben a mi akadályozzák, vagy gázokkal zav

A minap Resicán ugy vasárnap Bucurestiben. sége azonban tudja, m

Az újságírók a vaslasztási megegyezés iráre Maniu a következő

A megne

— Előző nyilatkozat hangsúlyozom, hogy ez zárólag a választások kozik és semmilyen belitikai céljainkra, vaTisztán technikai megea hitből fakad, hogy sák, sem a kormánygyunt üzeni a polgárokból. Biztosítani akarjuktaságát. A választás na legyen, nem pedig korrumpálására és megmokraták vagyunk, véés az alkotmányos mojuk menteni az országtaturától. Konstruktív vagyunk, vissza akarja a nép az e nyomtatás tett, de tiszteljük a jó polgárainak elidegenit Arra a kérdésre, mi

Minc

H

Maniu Temesváron válaszolt Tatarescu rádióbeszédére

A volt minisztereinek meg van elégedve a nemzeti parasztpárt választási helyzetével. Titulescu az igazság ismeretében írta meg cikkét a vasgáza felosztásáról

Timisoara, december 16. (Az Uj Kelet tud.) Maniu Gyula több nemzeti parasztpárti vezető kíséretében meglátogatta Krassó megye több centrumát, érintkezésbe lépve a nemzeti parasztpárt választóival. A megye listavezetője Virgil Madgearu volt pénzügyminiszter. A járhatatlan utak miatt a volt minisztereink már nem tudott eljutni a megye székhelyére, Oraviciára, ahol nagyobb szabású propagandagyűlés keretében akart Tatarescu rádióbeszédére válaszolni. Kísérőivel együtt visszatért tehát Temesvárra, ahol ma reggel fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott előttük az aktuális politikai kérdésekről. Arra a kérdésre, milyen impressziókat szerzett választási körútja során, a következőket válaszolta Maniu:

A nép a nemzeti parasztpárt mellett

— A nemzeti parasztpártot illetően a legjobb impressziókat szereztem. Saját tapasztalataim és máshonnan kapott felvilágosításaim meggyőztek arról, hogy a mi pártunk, programunk és politikai akciónk körül véglegesen kikristályosodott egy erőteljes és legyőzhetetlen áramlat. A mi demokratikus és nemzeti elveink, valamint a diktatúrától való félelem folytán a lakosság az ország legelégdugottabb részében is pártunk mellé állott. Különösen annak örülök, hogy a kormány és zsoldosai által ellenünk irányított koncentrációs támadás nem talált visszhangra a közvéleményben, amely megérti harcunkat a nemzeti méltóság és a keresztény erkölcs védelmében. Ez mutatja, hogy a román népnek milyen csodálatos politikai ösztöne van. *Hiszen a közvélemény megvilágítására nagyon szegényes eszközök állnak rendelkezésünkre, míg az egész állami apparátus a liberálisok rendelkezésére áll.* Falragaszokat nem tépik le, gyűléseik szabaddok, a cenzura nem zavarja őket és beszélhetnek a rádióban.

Ezzel szemben a mi gyűléseinket akadályozták, vagy könnyfakasztó gúzókkaival zavarják meg.

A minap Resicán ugyanaz történt, ami vasárnap Bucurestiben. A választók többsége azonban tudja, miről van szó. Az újságírók a vasgárdával kötött választási megegyezés iránt érdeklődtek, mire Maniu a következőket válaszolta:

A megneemtámadási paktum

— Előző nyilatkozataimnak megfelelően hangsúlyozom, hogy ez a megegyezés kizárólag a választások szabadságára vonatkozik és semmilyen befolyással nincs politikai céljainkra, vagy módszereinkre. Tisztán technikai megegyezés, amely abból a hitből fakad, hogy *sem az államhatalomnak, sem a kormánypártnak nincs joga gúnyt űzni a polgárok legszentebb jogaitól.* Biztosítani akarjuk a választások tisztaságát. A választás nagy ünnep kell, hogy legyen, nem pedig alkalom a polgárok korumpálására és megaláztatására. Mi demokraták vagyunk, védjük a demokráciát és az alkotmányos monarchiát. Meg akarjuk menteni az országot a fenyegető diktatúrától. Konstruktív nacionalizmus hívei vagyunk, vissza akarjuk nyerni azt, amit a nép az elnyomatás századaiban elvesztett, de tiszteljük a jogrendet és az ország polgárainak elidegeníthetetlen jogait. Arra a kérdésre, mi a véleménye Tata-

rescu rádióbeszédéről, a következőket mondotta Maniu:

Válasz Tatarescu rádióbeszédére

— Mint tudják, engedélyt kértem a rádiótársaságtól, hogy ugyanazon a helyen válaszoljak Tatarescunak, ahonnan ő az én politikámat támadta. Kérésemet elutasították és a cenzura konzekvensen megakadályozza Tatarescu diktatórikus rendszerével kapcsolatos érveim lenyúlását. Ami az előző liberális kormány megvalósításait illeti, az a közmondás jut eszembe, hogy minden cigány a maga lovát dicséri. A nemzeti parasztpártnak Erdély érdekében kifejtett tevékenysége sokkal inkább él a közvélemény emlékezetében, semhogy ebben a kérdésben Tatarescunak válaszolnom kellene. Jobb szolgálatot nem is tehetek nekem, minthogy a választási kampány kellős közepén elmondotta ezt a beszédét. *Tatarescu beszéde Lepadatu és Valer Pop támadásai bizonyítja, hogy mennyire idegesíti a kormányt saját politikai helyzete.*

Negyedmillió zsidó számára van hely Dél-Palesztinában?

A Szináj-félsziget volt kormányzójának érdekes előadása Londonban a Negevről

London, december 16. C. S. Jarvis őrnagy, a Szináj félsziget volt kormányzója, beszédet tartott Londonban, az Anglo Palestine Club keretében a palesztinai felosztási tervről. Ezzel kapcsolatosan felvette a délvideki Negev kérdését. Jarvis azzal a javaslattal foglalkozott, amely arra irányul, hogy Palesztinának ezt a déli részét, amely lakatlan és megműveletlen, a terve vett zsidó állam területéhez csatolják. A kormány számadatai szerint 50.900 arab és 49.800 nomád beduin él a Negevben. Ezek a számok azonban — mondotta Jarvis — bár hivatalos jelentésből származnak, kétségtelesen hamisak. A Negev északi részén tekintélyes arab lakosság él. Bizonyos, hogy csak fokozódna a vita, ha az országnak ezt a részét is a zsidó államhoz csatolnák. Az arab agitátorok be akarják beszélni nekünk, hogy a beduinok készek bevonulni Palesztinába, hogy megvédjék ottani testvéreinket. Ez azonban ostobaság. A beduin nem tekinti testvérenek a felahot.

Ezek az urak megpróbálnak letagadni mindenki által ismert dolgokat. Senki sincs ebben az országban, aki ne tudná, hogy a mai kormány — jellegetül. Kormánypárti képviselőjelöltek szájából hallják az emberek, hogy Tatarescu módosítani akarja az alkotmányt, mégpedig nyilván nem a mi érdekünkben, hanem a diktatura érdekében.

— Ami pedig Tatarescu fenyegetéseit illeti, azok engem nem érdekelnek. Megyek előre az én utamon. A mi pártunk utja a nagy román állam érdeke győzelméhez kell, hogy vezessen.

Titulescu cikke

Végül Titulescu cikke iránt érdeklődtek az újságírók.

— Meg vagyok győződve — válaszolta Maniu — hogy Titulescu az igazság ismeretében írta meg cikkét, *minthogy boldog vagyok, hogy Titulescu a mi listáinkon jelöltette magát, ami ismételen a demokratikus elvek iránti hűségünket bizonyítja, illusztrálja külpolitikai felfogásunkat, amelyet a román államnak világosan, kétértelműség nélkül kell alkalmaznia.* Abban a pillanatában, midőn Titulescu vállalta a mi listáinkon való jelöltését, mindenkinek tudnia kellett, hogy a liberális párt és Tatarescu kormánya elkészítette dühvel fogják rávetni magukat a volt külügyminiszterre. Ami a liberális párt harci metódusait illeti, ezen a téren meglepetés nem érhetett bennünket.

NEMCSAK MODERN VONALAK...

hanem

KELLEMES HANG

TÖKELETESEN

SZABÁLYOZHATÓ

SZELEKTIVITÁS

NAGY LEADÓ-KERESŐ

KIFOGÁSTALAN VETEL

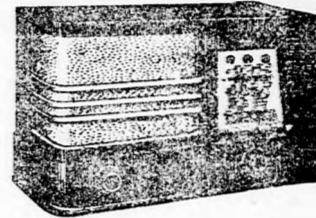
RÖVID HULLÁMON

az új Siera készülékek

felülmúlhatatlan tulajdonságai.

Kérje szállítójától a Siera-Radio készülékek új modelljeinek bemutatását.

Siera Radio

felszerelve az új piros Philips Miniwatt lámpával és állandóan dinamikus RHEO hangszóróval

mek kettős szerepét játszotta, de valójában mindig a Gestapo embere volt.

Kitűnő összeköttetései voltak a német nehézipari körökben és a francia reakciósközött. Csak természetes, hogy az összeesküvésben vezető szerepet játszott.

Egyébként az is természetes, hogy az összeesküvők első dolga a fegyvercsempészség volt. A fegyvereket három oldalról hozták Franciaországba, Svájcban, Belgiumon és Spanyolországon keresztül. Svájcban és Belgiumon keresztül azzal az ürüggyel jöttek a fegyverek, hogy azokat a köztársasági Spanyolországnak szánták. Ha ezek mind eljutottak volna Spanyolországba, akkor a spanyol köztársaságiak már régen fölcs fegyverekkel rendelkeztek volna.

A fegyvereket először a határon rakták le. Onnan elvitték egy szomszéd községbe, onnan egy kastélyba, majd egy másik kastélyba. Mindenütt hagytak belőlük valamit, végül teljesen eltűntek és csak most, a házkutatások során kerültek újra felszínre. A kastélyokban elrejtett fegyverek miatt ezt az összeesküvést könnyen „a kastélyok összeesküvésének” nevezik.

Az sem került el a hatóságok figyelmét, hogy a házkutatások során előkerült fegyverek tulnyomórészt olasz és német gyártmányúak.

Az összeesküvők teljesen katonai alapon szervezkedtek. Tizenegy ember alkotott egy szakaszt, három szakasz egy egységet, négy egység egy zászlóalj, két zászlóalj egy ezredet. Minden összeesküvő megkapta a beosztását és mindegyiknek jutott egy puská, egy automatapisztoly és több kézigranát.

Arról is beszélnek, hogy az összeesküvők repülőgépekkel is rendelkeztek. Erdekesebb, hogy Duseigneurt az összeesküvők „az érsek” néven emlegették.

A folyambajozó jelzalogntezetben lefoglalt iratok még sok nagyon érdekes titkot rejtegetnek. A rendőrség azonban a nyomozás érdekében még nem hozta azokat nyilvánosságra.

A kastélyok összeesküvése

A csuklyások külföldi kapcsolatai

Párizs, december 16. Kik, azok, akik a csuklyás összeesküvés mögött vannak? Honnan kapták a pénzt és fegyvereket? Milyen külföldi erők állnak mögöttük? Ezek a kérdések izgatják még mindig a francia közvéleményt.

A rendőrség most ebben az irányban nyomoz és nagy segítségére van az a titkosírásos írt és azóta megfejtett aktatómeg, amelyet Delonele mérnök irodájában, a vasúti és hajózási jelzalog társaság helyiségében találtak.

A legnagyobb figyelem von Potters báró személye felé irányul. Őt tartják az összeesküvés egyik legfőbb intézőjének. Ő

volt egyben az összekötő a francia összeesküvők és külföldi cinkosai között. Amikor a botrány kipattant, nyomban átmenekült a határon. Ezzel maga tett tanúbizonyságot bűnösségéről.

Most lassan fény derül ennek a kalandornak üzemére. Potters báró német származású arisztokrata, aki összeköttetései révén megszerezte a francia állampolgárságot, de fenntartotta minden német összeköttetését is. A báró ur már hosszú idő óta kémkedéssel foglalkozott. A francia állampolgárság megszerzésével könnyebben utazgathatott Franciaország területén és a külföldön is. Tulajdonképpen a ké-

Minden zsidó szavazat eldöntheti

H

a zsidó lista sorsát

H

A Zsidó Párt kiküldötteinek szilágymegyei diadalutja

Lelekesen fogadta Szilágyság minden városa dr. Kertész Sámuel képviselőjelöltet. Brassóban is példás fegyvellemmel sorakozik a párt mögé a zsidóság

Cluj, december 16. A Zsidó Párt választási frontjának egyik biztos pillére a szilágymegyei zsidóság, mely odaadó lelkesedéssel áll a Zsidó Párt önálló listájának szolgálatában. Vasárnap és hétfőn a megye zsidó lakta városában dr. Kertész Sámuel, a zsidó lista vezetője, dr. Weisz Jenő és dr. Kertész F. Miklós kolozsvári kiküldöttek társaságában tartottak lelkes hangulatú gyűléseket. A kortecsapat első útja Tasnadra vezetett, ahol dr. Fischer László ügyvéd lakásán a választási propagandát gyakorlati eszközökkel beszéltek meg. A kiküldöttek meggyőződtek róla, hogy Tasnád zsidósága lelkes egyhangúsággal áll a Zsidó Párt mögött.

Miért kell a Zsidó Pártot szavazni?

Innen Erdmihályfalvára vezetett a delegáció útja, ahol, bár az autó három óra késéssel érkezett, óriási tömeg várta a Zsidó Párt delegátusait. Deutsch elnöki megnyitóját követően László Iván, a lista jelöltje tartotta meg beszédét. A jelenlegi politikai helyzetben a Zsidó Párt az egyetlen lehetőség a zsidó érdekek megvédésére. Elmondotta, hogy eddig a Magyar Párt tagja volt, és az idők során mindenkinek meg kellett győződnie arról, hogy a zsidók helye a Zsidó Pártban van. Dr. Kertész Sámuel tartotta meg ezután beszédét. Valahányszor a zsidó egység megbomlott — mondotta, — mindannyiszor nagy csapás szakadt az ország zsidóságára. Így volt ez négy évvel ezelőtt, amikor a zsidóság nem teljesítette kötelességét és így képviselő nélkül maradt az ország házában. Ismertette ezután a zsidók parlamentárius képviselőinek fontosságát, majd pedig dr. Markovics Ernő buzdító beszéde után a gyűlés véget ért.

A nagykorú zsidóság a Zsidó Párt mögött

Innen Nagykárolyba rándult el a delegáció, ahol sokszáz tömeg már órák óta várta a Zsidó Párt küldötteit. Roth Lajos elnök nyitotta meg az ülést és üdvözölte a zsidó lista vezetőjét, dr. Kertész Sámuel. Dr. Kertész tartotta meg ezután magvas programbeszédét. Rámutatott annak veszélyére, ha a zsidóság a képviselőháza képviselő nélkül marad. A zsidóság terhére elkövetett jogfosztások nem történhetnek volna meg, ha a parlamentben zsidó képviselők ültek volna. A zsidó parlamenterek kötelessége megvédeni a zsidóságot a fenyegető veszélyek ellen és keresztül harcolni a zsidó népnek a munkához való jogáért.

A Zsidó Párt szervező munkája

Dr. Kertész F. Miklós központi kiküldött a zsidó ifjuság sulyos helyzetéről beszélt. Felhívja a zsidókat, álljanak egyöntetű lelkesedéssel a Zsidó Párt mögé. A választási harc csak kezdete annak a szervezési munkának, mely a Zsidó Párt kebelében most van folyamatban. Végül dr. Weisz Jenő tartott nagyhatalmú beszédet, amit a közönség színi nem akaró tapsal fogadott. Wohlberg Osiás jidisz nyelven mutatótt rá, hogy miért kell a zsidóságnak a Zsidó Pártot szavazni. Roth Lajos emelkedett szavakkal zárta be az ülést. Ezután a Zsidó Párt küldöttei a két orthodox hitközség rabbijánál tett látogatást, akik támogatásukról biztosították a Zsidó Pártot.

A zsidó képviselők két eszme szorgalmatában

Másnap délelőtt Zsibón tartott gyűlést a párt. A gyűlésen, munkanap ellenére is szép számú közönség vett részt. Janovitz Emil, a párt zsidói elnöke üdvözölte a delegációt, majd a közönség 80 éves rabbija, Klein Samu, a kolozsvári Klein Eliahu atyja, tartott nagyhatalmú beszédet. A zsidó képviselőnek két eszméért kell harcolnia: a 10 parancsolat betartásáért és a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek diadalra jutásáért, mert ez jelenti az igazi demokráciát. A költői lendületű beszéd után dr. Kertész F. Miklós az ifjuság támogatását kérte, majd dr. Kertész Sámuel tartotta meg programbeszédét. Dr. Weisz Jenő és Wohlberg hitközségi elnök beszédei után a gyűlés lelkes hangulatban véget is ért.

Zilahon, Szilágysomlyón, Szilágycseben is nagy lelkesedéssel várja a zsidóság a választások napját.

A szilágymegyei lista a következő: 1. dr. Kertész Sámuel Szilágycseh, 2. dr. Karl Ernő Zilah, 3. Waldmann Lajos Kraszna, 4. dr. Havas Ferenc Szilágycseh, 5. László Iván Erdmihályfalva, 6. Jermias Bertalan Zsibó.

A Brassói Propaganda

Brassó, december 16. Brassóban a Zsidó Párt lelkes választási tevékenységét dr. Springer Arthur irányítja. A brassói zsidó párti tagozat összes zsidó választóhoz személy szerint juttatta el a párt propagandá-

anyagát. A hitközség kebelében annak vezetői élénk propagandát fejtenek ki és a zsidóság lelkesen és fegyvellemmel várja a választások napját.

Grosz Péter „kötés”-utja

Bucuresti, december 16. Grosz Péter, egykori felekezeti lapszerkesztő, hamisított ajánlással tárgyalásokat folytatott az ortodox központi iroda nevében a kormánypárt te-

nyezőivel és ezen ajánléval járja az országot és kormánypárti propagandát fejt ki a zsidó választók körében.

Bucurestiben többen gyanusnak tartották az ajánlévelet, tudván azt, hogy az ortodox iroda nem foglalkozik semmilyen napilapokkal és megmutatták azt a fővárosban tartózkodó Wesel főrabbinak is, aki megbotráncokozással olvasta a központi iroda nevében írott sorokat.

A szatmári megyei p'fektus fenyegetőzik

Satu-Mare, december 16. A szatmári p'fektus különös módon akarja „népszerűsíteni” a kormánypárti listát. Felhívta a zsidó kereskedőket és iparosokat és rájuk parancsolt, hogy ha a szatmári zsidók nem szavaznak a kormányra, áthelyezeti a megyeszékhelyet Nagybányára és Szatmárt faluvá zülleszt. Természetesen senki sem ugrik be a neveltséges, üres fenyegetésnek.

KÖZGAZDASÁG

Üzleti levelek

Bucuresti, december 16. (Az Uj Kelet tud. Talán kezdjük e heti beszámolókat arról, hogy a bucaresti lapvállalatoknál igen élénk mozgás észlelhető. Nemrégiben kelt szármra az a hír, hogy az ország néhány igen jelentős napilapjánál részben a tulajdonosok összetételében, részben pedig a lapok irányításában történt jelentékeny változás. Most másik két érdekes, bár kisebb tranzakcióról számolhatunk be.

Uj napilap: Avantul

Most hagyta jóvá az ifjúi törvényszék az „Avantul” részvénytársaság megalakulását, amely azonos elnevezéssel napilapot ad ki.

Az új vállalat alapításában résztvevők: a „Vremea” nyomdaipari rt., a hason-

Leszállított árak a REVUE-ben

nevi hetilap kiadótulajdonosa, V. Al. Donescu, a Vremea igazgatója, C. A. Donescu, a Vremea főszerkesztője, I. Anestin publicista, Petre Petrescu, stb. A vállalat alapítóképe mindössze egymillió lej.

A „Buna-Vestire”, amely Mihail Manolescu napilapja és a „Mindent a Hazáért” párt felhivatalos organuma, felhívással fordul egy 500 ezer lejes kölcsön lejegyzése érdekében olvasóhoz és elvbarátaihoz. A felhívás szerint a kölcsönt egy-két év múlva kamatmentesen fizetik vissza, vagy pedig — részvényt adnak helyébe.

Utólagos árengedményt kér szállítótól a hadügyminisztérium

Az állami szállítók körében óriási konszernációt kellett a nemzetvédelmi minisztériumnak az elhatározása, hogy szállítótól, a már véglegesen odaitélt munkálatok és megrendelések áraiból engedelményt kér.

A minisztérium ugyanis egybehívta szállítóit és kifejtette előttük, hogy sok ipari nyersanyag, így például a pamutnak, nyersbőrnek, stb. a beszerzési ára jelentékenyen lecsökkent azóta, hogy a kormány a megrendeléseit feladta. A minisztérium hivatkozik a szállítók belátására és arra kéri őket, hogy a nyersanyag olcsóbbodásának hasznából részesítsék a kincstárt is és aránylagosan csökkentessék le a kialakított és elfogadott árakat.

A szállítók természetesen rámutattak arra, hogy a helyzet ebben a formában nem áll fenn. Elsősorban a szállítók a nyersanyagot nagyjából a régi, drágább árakon szerezték be, amit igazolni is tudnak. Másrésztől megkérdézték, hogy amennyiben a nyersanyag-árak időközben megdrágultak volna, a kormány hozzájárult volna a megállapított árak utólagos — felemeléséhez.

Ujabb államkölcsönt bocsát ki a kormány

Mint befejezett tényt emlegetik, hogy a választások lezajlása után a kormány

ujabb belföldi kölcsönjegyzésre hívja majd fel az országot.

Kormánykörökben hivatkoznak arra, hogy az állampapírok elég kedvező értékelést értek el, a pénzügyi helyzet kedvező és így a kölcsönjegyzés sikere biztosítottak látszik.

Arra nézve, hogy az új kölcsön mily összegű és minő kamatozása lesz, még nincs tudomásunk. Tény azonban az, amit pénzügyi körökben is hangoztatnak, hogy a kormány az új kölcsön lanszirozásának alkalmas időpontját elmulasztotta, mert az ipari konjunktúra vonala júliusban megtört és azóta lefelé halad, a tőkeképződés sem kielégítő, a kereskedelmi vállalatok pedig az utóbbi időkben teljesítőképeségüket meghaladó módon tettek eleget a kormány hasonló jellegű felhívásainak.

A szovjet szállít halat Romániának

Érdekes megemlíteni, hogy noha Románia halban igen gazdag, e cikkben a szovjet egyik jelentékeny felvevő piaca letünk.

REVUE

néi konfekció áruház Regele Ferdinand 21.

Igy az „Ilfov” nevű román érdekcsoport autorizációt nyert 50 vagon oroszországi sózott hal behozatalára. Az importot a feltelek szerint a szövetségi központi érdeklőzősségekben kellett volna a koncesszió tulajdonosoknak lebonyolítaniok: a szövetségi központ azonban később elállt a társulástól.

Valószínűleg azért, mert a halbehozatal kitünő üzletnek bizonyult.

22 millió lejes fizetésektelenség

Az utóbbi időben több sulyos fizetésektelenség fordult elő Bucurestiben, főleg azonban a textilszakmában. Ujabb az inzulenciák áterjedtek más szakmákra is, így például a napokban egy filmkölcsönző vállalat kérte meg a kényszeregyezési törvény kedvezményeinek alkalmazását.

„Vesca Film” S. A. Bucuresti, kényszeregyezési beadványában 26 millió lej aktívát és 22 millió lej passzívát tüntet fel. Annak ellenére tehát, hogy mérlege erősen aktív, mindössze öt év alatt kamatmentesen fizetendő 40 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek.

A Vesca Film hitelezői között szerepelnek többek között az United Artists 1 millió 750 ezer lej, Aro mozgósínház Bucuresti, 2 millió lej követeléssel.

Ujabb a Cagero-ügy

Hirtelenében meg sem tudjuk mondani, mikor is kezdődött. Eleinte a lapok első oldalait foglalta le magának a Cagero ügy, később mindjobban háttérbe szorult, most pedig már csak kötelességszerűen számolnak be róla.

Jöjjön be Nézze meg Válassza ki Küldesse haza

Mert Ön jár jól, ha nálunk vásárol

Minden vevő ajándékot kap

Üveg, porcellán, konyhafelszerelési cikkek

szaküzlete

Moskovits & Co.

Cluj, főpostával szemben.

Az emberek már azt is elfelejtették, hogy mit is követett el a Cagero vállalat? A vizsgálóbírói kihallgatások során elszürkült az egész szenzáció és csak annyi maradt meg lényegében belőle, hogy a Cagero cég is ugyanabban a formában, módon és feltételek között vette igénybe a kompenzációs rendszert, ahogy előtte és utána az összes többi kompenzációs vállalatok csinálták.

Szinte senki sem szerzett róla tudomást, hogy a Cagero-ügy megérett a bírói tárgyalásra és az ifjúi törvényszék negyedik szekciója december 10-re tüzte ki a tárgyalást.

A Cagero-ügy bírósági megvitatása azonban február 13-ig halasztást szenvedett, mivel az egyik védő nem jelent meg a tárgyaláson.

A Németország számára történő gabonavásárlásokra köllő cég alakult Bucurestiben

Németország egyik legnagyobb felvevő piaca a román gabonának. A vásárlásokat eddig főleg a bucaresti Sarex S. A. cég intézte.

Nem tudjuk, mi történt időközben, a lényeg az, hogy a német gabonaeportörök új alapokra helyezték romániai üzleteik lebonyolítását. A berlini Reichstele egésze alatt Bucurestiben új részvénytársaság alakult, amely a német gabonavásárlásokat fogja lebonyolítani.

Hírek szerint a Serax S. A. többé nem fog német számlára üzleteket kötni.

Dr. r. o.

Zátonya futott egy postahajó. Manilából jelentik: A „President Hoover” nevű amerikai postagözös a napokban zátonya futott Fonnoza közelében. A hajón 650 utas volt, akik napokon, esetleg heteken át kénytelenek lesznek vesztegelni mindaddig, amíg megfelelő segítséget nem kapnak.

Rabinatul Comun. izr. orth. aut. din Cluj.

Felhívás

Az összes, vágott kóser majorság forgalombahozatalával foglalkozók ezennel felszólítottak, hogy f. év december hó 16-19. és 20. napjain este 6-8 közötti órákban saját érdekében is feltétlenül jelentkezzenek a Bészidin és Wáád Hakászusz előtt (Str. T. Vladimirescu 13 sz. alatt a Schasz Chevra imaház előcsarnokában).

Ezen jelentkezés elmulasztása az Árusítási jog megvonását vonja maga után.

Cluj, 5698. Tervez 11.

Az aut. orth. izr. hitközség Rabbitanácsa

Sighet, december 16. az Atyuska messzi hivatalnokok a távoli melyik ügyes-bajos pótvatkozva akarta kik Románia is nagy és a messze van — Mára Szigeten a belügymin belül annyit ér, mint ban, valahol Inkutzbaz volna.

Mert a belügyminis tette, hogy az összes don és háborítatlanul gyűlnek. Ezzel szes történi vasárnap r föterén.

Kilenc óra van, ve gel. Sziget uccán tip százával ödöngenek Fischer Tivadar dr. hogy elinduljon Kar Rónára. Mielőtt a so volna, a detektívönö kinyitja az ajtaját és

— Fischer Tivadar — Igen, én vagyok — Ki akar utazni — Természetesen. — Sajnálom, rend ön nem hagyhatja el — Van írásbeli r scher Tivadar. — Nincsen.

Akkor nem érd ditsa meg az autót! — Az autó elindul, natban a detektívön Csendörök és rendő és körülveszik az aut megállni. — Mit jelenten utasai.

Tessék megérte főnök — hogy önké gyébe. Most kénytelen örségre kisémi.

A főtéren ezalatt járókelők és izgatot dályozzák meg a Zs pagandautaját. Pisc többi vezetője kiszáll örök és csendörök s Párt élnöke kijelen örségre, mert semmi akarnak töle valamit zést. A rendörök még big a nyitit uccán majd szabad utat en nak, aki felmegy szá

Feltétlenül ki — mondja fent a sz Tivadar. Az autó üre ra; ha utközben felt fogja mondani, hogy megy. Két ur gyanó ott felülnek az autór hajtának a kamara hol megvárnak enge

Az autó és a két u a nagy állomásra; magával ártatlanna megkerüli a főteret, ba, ahol előlvassa az a detektívönök mind Most átjáró házak össze-vissza sétál. A látni többet a detektí vesztette a nyomot. máshoz. Amikor mellett a kamarai állógól a régi ismer

Nem tesz semmit; van, rendöröknek se állomásnál áll Fisch sörőjével. Szemben a villa előtt a detektí az egyik mellékucc benne ül már a két nál szállt fel, meg vagy száz méterrel ott állítják le a gép kisérője futni kezdés ben szembejön egy akar megállni, hog elnökét, merthogy f Zsidó Párt elnöke detektívönök is, de elérték az autót, beu robog egyenesen Szí sorompónál rendő r mozulattal emeli fe megáll.

— Fischer Tivadar rendör.

— Igen. Én vagy

Szabad választások Máramarosban

Sighet, december 16. Oroszország nagy és az Atyuska messzi van — mondogatták a hivatalnokok a távoli guberniákban, ha valamelyik ügyes-bajos polgár a cár törvényeire hivatkozva akarta kikaparni a maga igazát. Románia is nagy és a belügyminiszter bezzeg messze van — Máramarostól. Ha valaki Szigeten a belügyminisztert emlegeti, körülbelül annyit ér, mintha a régi Oroszországban, valahol Irkutskban a cár után kiáltozott volna.

Mert a belügyminiszter százszor is kijelentette, hogy az összes pártok jelöltjei szabadon és háborítatlanul közlekedhetnek a megyékben. Ezzel szemben nézzük meg, mi történik vasárnap reggel Máramarossziget főterén.

Kilenc óra van, verőfényes december reggel. Sziget uccáin tipikus munkaszüneti kép: százával öngöngenek az emberek a főtéren. Fischer Tivadar dr. kiseretével autóba ül, hogy elinduljon Karácsonyfalvára és a két Rómára. Mielőtt a sofőr még rákapcsolhatott volna a detektívönök odaugrik az autohoz, kinyitja az ajtaját és így szól:

— Fischer Tivadar doktor?
— Igen, én vagyok.
— Ki akar utazni a megyébe?
— Természetesen.
— Sajnálom, rendeletem van arra, hogy ön nem hagyhatja el a várost.
— Van írásbeli rendelete? — kérdi Fischer Tivadar.
— Nincsen.
— Akkor nem érdekel a dolog. Sofőr, indítsa meg az autót!

Az auto elindul, de ugyanebben a pillanatban a detektívönök beleruj a sippjába. Csendörök és rendörök jönnek futólépcsőben és körülveszik az autót. A sofőr kénytelen megállni.

— Mit jelentsen ez? — kérdik az auto utasai.

— Tessék megérteni — mondja a detektívönök —, hogy önök nem mehetnek ki a megyébe. Most kénytelen vagyok önöket a rendőrségre kísélni.

A főtéren ezalatt összeverődnek a zsidó járókelők és izgatottan nézik, hogyan akadályozzák meg a Zsidó Párt elnökének propagandautóját. Fischer Tivadar és a párt többi vezetője kiszállnak az autóból. A rendörök és csendörök szives invitálására a Zsidó Párt elnöke kijelenti, nem megy a rendőrségre, mert semmi dolga sincsen ottan. Ha akarnak tőle valamit, küldjenek írásbeli idézést. A rendörök még kapacitálják egy darabig a nyílt uccán a zsidópart vezetőket, majd szabad utat engednek Fischer Tivadar-nak, aki felmegy szállodai szobájába.

A második kisélet
— Félítlenül ki kell jutnunk a falvakba — mondja fent a szállodai szobában Fischer Tivadar. Az auto üresen elmegy az állomásra; ha utközben feltartóztatják, a sofőr azt fogja mondani, hogy egy érkező utas elébe megy. Két ur gyalog kimegy az állomásra, ott felülnek az autóra, s a mellékúccákon kihajtanak a kamarai utra, a kisállomáshoz, hol megvárnak engem.

Az auto és a két ur külön-külön elindulnak a nagy állomásra; Fischer Tivadar második-magával ártatlannak látszó sétára készül: megkerüli a főteret, bemegy a postahivatalba, ahol elolvassa az összes hirdetményeket; a detektívönök mindenütt a nyomában van. Most átjáró házakon, rövid uccaközökön össze-vissza sétál. Az egyik fordulónál nem látja többet a detektívönököt. Ugyátszik elvesztette a nyomot. Gyorsan ki a hiszállomáshoz. Amikor kibukkan a Grödl-villa mellett a kamarai utra, a sarkon már ott álldogál a régi ismerős — a detektívönök.

Versenytűs az autohoz
Nem tesz semmit; a detektívönök egyedül van, rendöröknek se hirt, sem hamva. A kisállomáson áll Fischer Tivadar doktor a kisérőjével. Szemben a másik oldalon, a Grödl-villa előtt a detektívönök. Most egyszerre az egyik mellékúccából befordul az auto, benne ül már a két ur, aki a nagyállomáson szállt fel, meglátják a detektívönököt, vagy száz méterrel tovább robnognak, csak ott állítják le a gépet. Fischer Tivadar és a kisérője futni kezdenek az auto felé, utközben szembejön egy fiakker üresen, de nem akar megállni, hogy felvegye a Zsidó Párt elnökét, merthogy fuvarra van rendelve. A Zsidó Párt elnöke tovább fut és szalad a detektívönök is, de Fischer Tivadarék már elérték az autót, beugranak és az auto máris robog egyenesen Szigetkamara felé. A vámsorompónál rendőr ugrik az auto elé s lítő mozdulattal emeli fel mindkét kezét. Az auto megáll.

— Fischer Tivadar doktor? — kérdi a rendőr.
— Igen, én vagyok.

— Uram — mondja a rendőr —, én nem politizálok, nekem parancsom van. Ön nem mehet keresztül ezen az uton.

— Forduljunk meg — adja ki a sofőrnek a parancsot Fischer Tivadar. A gépkocsi megfordul s a bentülök utasítására nyomban befordul az egyik sáros mellékúccába.

— Valahogy egéruat kell nyemi — tanácskoznak a bentülök. Valahol a mezey uton ki kell jussunk a városból.

Az auto cikk-cakkban halad egyre sárosabb uccákban, végre kieri a mezőre, de akkora sártengerbe, hogy se előre se hátra nem lehet menni. Nagy ügyel-bajjal visszafordul az auto, s újra kikanyarodik a kasszárnyák mellett a kamarai utra. Ahogy kieri az országotra, újra ott a régi ismerős: a detektívönök. Ezuttal azonban nincs egyedül. Valahonnan egy bricskát rekvirált, annak a bakjáról kémleli a terepet, a bricskán néhány rendőraltisztt ül. Nagy örömmel fedezik fel a sár miatt visszafordulni kényszerült autót. A detektívönök odaugrik az autohoz, kinyitja az ajtaját, begyömöszöli magát a zsufolt kocsiába, s kiadja a parancsot: gyérünk a rendőrségre.

A rendőrségen nagy tisztelettel fogadják a karavánt, a rendőrtisztek elkuszálják magukat: a Zsidó Párt vezetői előtt: parancs, parancs.

Nincs mit tenni. Ma már nem lehet kimenni a falura. Fischer Tivadar dr. elindul megkeresni a vármegyei pefektust, hogy til-

A TUNGSRAM Szakértők

ingylen

VIZSGÁLIK FELŐL RÁDÍOKÉSZŰLÉKET!

FORDULJON BIZALOMMAL A „RADIO EXPERT TUNGSRAM” FELÍRATTAL ELLÁTOTT SZAKZSZELEKHEZ, KÉSZŰLÉKET OTT SZAKSZERDEN VIZSGÁLIK FELŐL.

Talozzék a törvénytelen korlátozás miatt. A prefektus nincs otthon — éppen most utazott el valahova. A többi tisztviselő vonogtja a vállát s bólogat a fejével: a prefektus nélkül nem tudnak csinálni semmit. Hogy Franasovici miniszter küldött volna valamit táviratot a Zsidó Párt választási szabadságáról? Lehet, lehet... De Oroszország nagy és az Atyuska messze van... (J. I.)

ben a részben közöljük még mindazokat a fontos rendeleteket, szabályzatokat, a kereskedelmi és ipari életet érintő információkat, amelyre a mindennapi életben szükség van.

Az Uj Kelet naptár-évkönyve 1938 január 1-re jelenik meg és bolti ára 40 lej lesz. Az Uj Kelet előfizetői azonban ezt az értékes könyvet önköltségi áron, 15 lejért fogják megkapni. Kérjük mindazon előfizetőinket, akik igényt tartanak naptár-évkönyvre, hogy azokon a helyeken, ahol helyi megbizottaink vannak, közöljék igényüket a naptár árának egyidejű befizetésével az Uj Kelet megbizottjával. Azok az előfizetők pedig, akik olyan helységekből laknak, ahol nincsen állandó helyi megbizottunk, sziveskedjenek legkésőbb december 25-ig irásban közölni óhajukat, hogy igényt tartanak-e a naptárra, egyidejűleg pedig mellékeljék belyegben a naptár önköltségi árát, 15 lej.

Ezt a rendkívüli kedvezményt természetesen csak olyan előfizetők vehetik igénybe, akik előfizetési díjaikkal rendelben vannak. Felkérjük tehát hátralékos előfizetőinket, hogy hátralékaikat a naptár-igényléssel egyidejűleg megbizottainknál, illetőleg kiadóhivatalunknál kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Nyomatékosan kérjük előfizetőinket, hogy úgy a személyes, mint az írásbeli igényléseket legkésőbb december 25-ig juttassák megbizottainkhoz, illetőleg kiadóhivatalunkhoz, mert a naptár-évkönyvből csak korlátozott példányszámot nyomtatunk.

Január 1-én jelenik meg az Uj Kelet gazdag tartalmu naptár-évkönyve

Előfizetőink figyelmébe

A polgári újév alkalmával az Uj Kelet szerkesztősége rendkívül gazdag tartalmu és irodalmi nivóju naptár-évkönyvet ad ki. Az Uj Kelet naptár-évkönyve két részből fog állni. Az első rész — amelyet Schön Dezső szerkeszt-

ben szines és változatos gyűjteménye a zsidó irodalomnak, tudományának és lexikográfiának. Ebben az 52 cikkben fel vannak jegyezve a zsidó élet, a zsidó mult és a zsidó kultura legfontosabb eseményei.

A naptár-évkönyv második része az általános rész, amely ugyancsak közel száz oldalon közli a polgári naptárt, valamint a szükséges naptári tudnivalókat, közöl ezenkívül egy modern kis világföldrajzot és egy rendkívül praktikus közgazdasági lexikont. Eb-

Leon Blum a Népszövetségből való további kilépések megakadályozását kéri cikkében Angliától

A PAT cáfolja, hogy Lengyelország a népszövetségi tanács gyors összehívását kérte

Párizs, december 16. Leon Blum miniszterelnök helyettes a Populaire hasábjain cikket irt és az olasz kilépéssel kapcsolatban felszólította Angliát, hogy Franciaországgal közösen akadályozzák meg a további kilépéseket, melyek a Népszövetség teljes csödjéhez vezethetnének.

Az olasz esti lapok e cikkről irt kommentárjaikban megjegyzik, hogy Blum ezzel a felhívással máris elismerte azt, hogy London és Párizs továbbra is a kisebb nemzetek felett akarnak rendelkezni.

Mint egyidejűleg Genfből jelentik, a La Tribune de Genève Olaszországnak a Népszövetségből való kilépésével kapcsolatban megállapítja, hogy ezen lépés az angol külügyminiszter számára bizonyos mértékben tanácsot jelent, azt a tanácsot jelenti, hogy ne próbálkozzék tovább a két tengely közti kompromisszummal a Népszövetség megerősítésének alapján. Muszolini kezdeményezése lehetővé tette a Führer számára, hogy az angolok értésére adja, miszerint, be kell szüntetniük olyan politikai kombinációk fellevesét, melyek-

ben a Népszövetség valami szerepet játszana. Az angoloknak le kell mondanik ezen módszerről, amikor Németországgal tárgyalnak. Ez az igazi értelme az olasz nyilatkozatnak. Ami Franciaországot illeti, tudni fogja, hogy mostantól fogva Németországgal fontosabb szerződéseket nem lehet kötni, csak közvetlen tárgyalások útján, harmadik hatalom befolyásától mentesen. Tehát ezzel a két állammal a jövőben csak a Népszövetség és Moszkva kizárásával lehet tárgyalni.

Mint Varsóból jelentik, a PAT cáfolja, hogy Lengyelország kérte volna a népszövetségi tanács sürgős összehívását a genfi intézmény reformja érdekében.

Ankarai jelentés szerint Törökország fenntartással élt a Népszövetségnél, annak bizottsági határozatával szemben, az alexandrettei szandzsák választásai ügyben.

— Diákotthon a fővárosi rendőrprefektura épületében. Bucurestiből jelentik: A rendőrprefektura épületének emeletén mintaothotat rendeztek be 350 egyetemi hallgató számára.

NELKÜLÖZHETETLEN TÁRGY

ÜZLETEMBERNEK ÉPÜCY MINT DIÁKNAK

a szép, tökéletes és tartós SHEAFFER'S töltőtoll, egyaránt alkalmas mindennapi használatra és ünnepi alkalomokra.

Szerzesse be a SHEAFFER'S VACUUM töltőtollat, mely a világ legjobbja és ajánlja barátainak is, mert SHEAFFER'S platinahegyű fehérpontes töltőtollat az amerikai gyár életfogytiglani garanciát vállal minden teknetben.

Kapható az ország minden jóbb Konyv-és papír kereskedéseiben.

futávos árak, 600-tól 3000 lejig.

SHEAFFERS

W. A. SHEAFFER PEN CO., Fort Madison, Iowa, U.S.A.

Generálimportőrök: Mr. Ruzsáné, A. Kozma és fia, Budaörs, Új, Kézai 8.

tett — körülbelül száz oldalon a zsidó naptári és irodalmi anyagot öleli fel, amelynek keretében felvonultatjuk az összes zsidó emléknapot és a zsidó irodalom legkiválóbb képviselőit. Erdékes utjaita a zsidó naptárnak az 52 cikkből álló sorozat, amely az év heteire elosztva kronológikus sorrend-

eg ki haza

jól, ásárol

vevő of kap

llán, erelési

s & Co.

szemben.

azt is eifelejtették, a Cagero vállalat? Aligatások során elzúció és csak annyit belőle, hogy a Cagan a formában, mórt vette igénybe a, ahogy előtte és kompenzációs vál-

erzett róla tudomást, megérett a bírói törvényesség negyedik-re tüzte ki a tár-

rosági megvitatás, halasztást szenvedő nem jelent meg

ország számára törté- vásárlásokra külön Bucurestiben

legnagyobb felvevő ának. A vásárlásokat a Sarex S. A. cég

tént időközben, a lé- gabonaeportörök ék romániai üzleteik ini Reichstelle égisze új részvénytársaság met gabonavásárláso- ni. Max S. A. többé nem üzleteket kötni.

Dr. r. v.

gy postahajó. Manil- ent Hoover" nevű ame- pokban zátonya futott hajón 650 utas volt, neteken át kénytelenek addig, amig megfe- pnak.

oth. aut. ún. Cuj

ivás

kóer majorság forga- alkozók ezennel fel- 19. 3 közötti órákban saját kül jelentkezzenek a kásrúsz előtt (Str. T. alatt a Schasz Chevra n).

mulasztása az Ársitást maga után.

11. aut. o-th. Izt. hitközség Rabbitanácsa

SPORT

Vasárnap tartja évi közgyűlését a temesvári Kadima

Timisoara, december 16. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári Kadima zsidó sportegyesület december 19-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a Zsidó Kulturothon helyiségében tartja rendes évi közgyűlését.

Temesvári zsidó sport- és társadalmi körökben érdeklődéssel tekintenek a Kadima vasárnapi közgyűlése elé, amelyről olyan vezetőség megválasztását várják, amely a gazdagmultu temesvári zsidó sportegyesületet ismét bekapcsolja a pozitív zsidó sportélet vérkeringésébe.

Csak röviden...

Az aradi Hakoah asztali teniszszakosztálya vasárnap a zsidó iskola tornatermében kerületi versenyt rendez, amelyen a rendező egyesületen kívül az SGA, Tansilvania, Kolping és a Fortuna versenyzői vesznek részt. A kerületi verseny három első helyezetteje részt vesz a karácsonykor Bucurestiben rendezendő Román Kupa versenyeken.

Az angol Southend-Chrysal mérkőzésen az utóbbi csapat kapusa úgy akarta védeni a tizenegyest, hogy a tizenegyes rugó csatár szemébe nézett, egyenesen szuggerálta. A csatár erre akkorát lött, hogy a lóvás a kapust labdától együtt bevitte a hálóba és a derék hipnotizőr még örülhetett, hogy csak négy bordája törött el. De ne ijedjenek meg a kapusok: Angliában is tíz évben egyszer fordul elő ilyesmi...

Brunner Melitta, volt osztrák műkorcsolyázó bajnoknő felcsapott prófnak és most Amerikában bemutatáson vesz részt. Bécsbe írt levelében ezeket írja: „A 32 tagú társulat csillaga vagyok. Jelenleg Texasban tartózkunk, ahol nappal 30 fősök hőség van, az emberek szabadidejüket a fürdőkben töltik, este azonban örömmel rohannak a jégpalotákba...”

A december 26—29-i Román Kupa asztali-teniszversenyen a legjobb Haggibor gárda vesz részt Diamantstein Ernővel az élen. Diamantstein egyébként pompás formában van, a Román Kupa versenyen való jó szereplése biztosra vehető és így minősítheti magát a londoni világbajnokság versenyein. Diamantstein a román csapat egyik esélyes tagja.

A bécsi Vienna Egyiptomi turára indult. December 24-én Kairóban játszottak először a bécsiek. Alexandria, Port-Said, majd ismét Kairó a további állomáshegyük. Tárgyalnak egy teltavivi egyesülettel is. (Palesztina is komolyan készül a görögök ellen.)

Az angliai Oaklandban történt egy futballmeccsen, amelyen hatvan ezer ember izgult, tüvöltött és tombolt. A megafon néha rekedten felüvöltött, de háiba, mert egy szót sem lehetett érteni. Iszonyu láрма volt az egész mérkőzés alatt és csak az izgalom lecsillapulása után értették meg, hogy mit akart a megafon. A győztes gól szerzőjének szolt az üzenet, hogy feleségének ikrei születtek. A mecs hőse, Harry Littell, azonnali futball-dresszben elrohant váratlanul „szép számban” megszapordott családjahoz.

Az első regény Adyól: Tavasz Váradon. Nagy Andor írta ezt a pompás új regényt „a fiatal Ary életéből”. Egoha kiadás, 316 lap, füzeve 132 Lei, kötve 158 Lei. Uj Egoha könyvek: Benamy: Európatól Azsiáig, füzeve 79 Lei, kötve 106 Lei, Arnold Zweig: Vihar Palesztina felett, füzeve 132 Lei, kötve 158 Lei Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen nagy jegyzéket Lepagetól Cluj.

Megnyilt BUCURESTIBEN a nagy „Gociman” szálló
Bul. Dinicu Golescu 29, a Gara de Nord-nál (érkezési oldal). A legmodernebb komfort és abszolút szerény árak. Tisztviselőknak és utazóknak 20% kedvezmény.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Halljad havas, halljad...

Mit írt a külföldi sajtó a Jézusfaragó ember bemutatójáról

„Erdélyinek kell lenni ahhoz hogy ennek a darabnak varázsát teljes mértékben élvezhesse az ember.” (Pesti Hirlap.)

„Gyönyörű irás, költői irás. Lehuny szemmel hallgatjuk Nyirő csodálatos zenésű szöveit.” (Nemzet.)

„Áhitattal kell nézni és hallgatni azt a heroikus küzdelmet, amely a színpadon a mindennapi kenyérért és általában a lélekzetért folyik s áhitattal kell nézni a Krisztusba vetett hitet, amely témája tulajdonképpen az egész darabnak.” (Prágai Magyar Hirlap.)

„Ahogyan a Jézusfaragó ember elindul, ahogyan Nyirő az első felvonást felépi, az fojtottsággal és feszültséggel zavarlatlan vonalú dráma.” (Budapesti Hirlap.)

„Uj vallást terem: a szintizta, fényes és hamisítatlan irodalom vallását.” (Reggel.)

„Nyirő József, az „Uz Bence”, „Az Isten igájában” kiváltságos hangú regényírója, ma mint hatalmas szavú drámaíró jelentkezik. Kétszese öröm, hogy a színházi konjunkturák idejében a vallás ígét ma egy mély meggyőződésű, igazi író hirdeti.” (Az Est)

A Jézusfaragó ember kolozsvári premierére már csak néhány jegy kapható, de a második és harmadik előadás jegyeinek nagyrésze is elővételben elfogyott. A pénztár már a hétfői negyedik és keddi ötödik előadásra árusítja a jegyeket.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Péntek fél 9: Jézusfaragó ember. (Nyirő József páratlan sikerű havasi színdarabja. Először. A szerző jelenlétében, párhuzamosan a magyar Nemzeti Színház előadásaival. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Czoppán Flóri, Paál Magda, Nagy István. Mészáros Béla, Tóth Elek, Tompa Sándor, Jenel János, Lantos Béla, Réthelyi Ödön, Csóka József, Homm Pál, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Perényi János, stb., stb. Ragyogó új díszletekkel. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet. 18. szám.)

Szombat d. u. 5: A Roninok kincse. (A nagy-sikerű színmű első olcsó helyi előadása.)

este 9: Jézusfaragó ember. (Másodszor. Rendes bérlet 13. Irodalmi bérlet 10. sz.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, december 17: Denevér.

Szombat, december 18 (iskolai matiné): Rigoletto.

Vasárnap, december 19 (este): Szevillai borbély. (V. Crețoiu és S. Tassian fellépésével.)

Hétfő, december 20: Rigoletto. (Aurel Tripou tenorista fellépésével.)

Szerda, december 22: Hoffmann meséi.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma rendkívül premier: Myster Mottó. Minden idők legizgalmasabb kalandfilmje. Csupa izgalom. A hamiskártyások trükkjei és a jiu-jicu fogások sorozatát láthatjuk. Főszerepben: Peter Lorre. Előadások: 3.20, 5.20, 7.20, 9.20 órakor. Előtte új journal.

SELENT MOZGÓ MŰSORA:

Inkognitó. A szezon egyik legszebb operettje, főszerepben: Gustav Fröhlich, Hansi Knotek.

URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Isten veled, Párizs! Lily Pons, a new-yorki Metropolitan Opera világhírű énekesnőjének egyetlen filmje, melyben a

legszebb modern dalokat énekli. Partnere Gene Raymond.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: I. A lázadók. Monumentális filmdráma. Fősz.: Clark Gable és Franchot Tone. II. A titkosrendőr. Izgalmas gangster-dráma. Fősz.: George Brent és Bette Davies. III. Journal.

CAPTOL MOZGÓ MŰSORA:

Bajazzo. Richard Tauber, a bécsi Hofoper világhírű tenoristája. További szereplők: Duna Stefi és Diana Napier.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Gála előadás: I. Nászút féláron, főszerepben: Verebes, Kabos, Dolly, Agai, stb. II. Garcia futárja. A spanyol háboruban lejárászó kém történet, főszerepben: Wallace Beery. III. Uj hirodó. Micky

RÁDIÓ-MŰSOR

Péntek, december 17.

Bucuresti. 6.30: Torna, vidám zene, lemezek, orvosi tanácsadó, szakelőadás, hírek. 13: Hírek, lemezek. 14.10: Hírek. 18: Marcu zenekar. 19.45: Felolvasás. 20.05: Egyházi hangverseny az evang. templomban, Schütz Henrik énekkara, Stadelmann orgonaművész. 20.40: Felolvasás. 21: Európai hangverseny. 22: Lemezek. 22.45: Vendégfői zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, étrend. 11: Hírek, 11.20: Felolvasások. 13.05: Ének zongorakísérettel. 13.30: Hírek. 14.30: Zenekar. 15.40: Hírek. 17.15: Diákféltóra. — 17.45: Hírek. 18: Szalonzene. 18.55: Sportközlemények. 19.05: Küllügyi negyedóra. — 19.20: Zongoraverseny. 20: Előadás. 21: A finn Európa-hangverseny közvetítése. 22.05: Hírek. 22.25: Cigányzene. 23.25: Hanglemezek. 24: Hírek angol nyelven. 24.05: Jazz. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19: Szalonzene. 20.20: Gyors-irótanfolyam. 21: Előadás. 21.30: Lemezek.

— Gyomor- és bélbajoknál, a máj és az epeutak megbetegedéseinél, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet kortyolva elfogyasztva igazán remek hashajtó. Kérdezze meg orvosát.

Bécs. 8: Könyvü lemezek. 11.50: Zongoraverseny. 19.35: Zene és énekkar. 20.35: Rádiózenekar. 21: Hangverseny. 22: Karácsonyi dalok. 23.30: Hangverseny. Varso. 7.45: Lemezek. 12.40: Lemezek. 17.15: Szalonzene. 21: Hangverseny. 23.20: Zongoraverseny. 23.30: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Gyomári közönség egy ma a leg. vasárnap betűvel 4 lej. Legjobb apróhirdetés 20 lej. Hírlapkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Hirdetéslevelet csak úgy továbbítunk, ha portóhelyeztetéssel ellátva van.

Keresek bérbé egy jóhangú pianinót, vagy rövid zongorát január 1-ére. Cim a kiadóban.

Ol-hatszobas helyiséget keresünk lehetőleg belvárosban. Ajánlatokat Schwartz posztóüzletbe (Regina Maria 12) kérünk.

Textilerakathoz társat keresek 3—500.000 lejig. Nekem is van annyi. Jelige: „Garcacia”.

Eladó finomkivitei modern dícebedő, kombinált szekrények, modern fotój, rekamie. Múasztalos, Str. F. David 3.

Viořica szalonban P. Unirii 12, I. em. 17. női és férfi ruhák, ágyneműk, babycelengyek, pizzamák a legkényesebb ízlet kielégítően legjobb kiállításban, legolcsóbban készülnék. Most hozott munkák nagy karácsonyi engedményt kapnak.

Selyemfény hangulatlámpa eladó. Megtekinthető Balcan bizományi üzletben, Str. Iuliu Maniu 6. (Aszlan).

Füledendőn helyszüke miatt eladó. Megtekinthető Str. Paris 14. Jobb-a első ajtó. Déltán 3-tól 6-ig.

Suche Fraulein zu 2 Kinder für 1-tem Jäner. Adresse: Carol Friedmann Arad, Nicu Filipescu 26.

Házimunkára zsidó bejárót keresek. Rosenzweig, Reg. Maria 6.

Nőstílné 39 éves biztos állású érettségizett tisztviselő 10.000 Lei havi fix fizetéssel. Ürillányok hozzátartozóinak levelét a kiadóba kérem „Discretio” jellegre.

Középkorú gyengélkedő urinó jobb családnál teljes ellátást keres. „Középkorú” jellegre a kiadóhivatalba.

Keresek azonnal a német, vagy magyar kisaszonny 4 éves kisfiu mellé. Cim Maresal Poch 65, földszint.

25 éve fennálló deszkarakatáromba bennsíphet intelligens, művelt, agilis zsidó fiatalember. Részletes fényképpel ellátott levelet „Szatmár” jellegre a kiadóba.

Egy nagyobb városban kerestetik egy diplomás „Bét Jakob” tanítónő. Románul, vagy magyarul tudók előnyben. „Praxissal” jellegre a kiadóba.

Kiadó központi különbejáratu szóba, kösefteljes ellátással is. Str. Neulcea 1, II. emelet balra.

Hatodik gimnázista jeles tanuló olcsón coperetál, ebéd, vacsora kosztért is. Stern, Str. Neulcea 1, II. emelet balra.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

HIRDETÉSEK AZ UJ KELETBEN

„MOTT”-sarok

Minden pezsgő és csak egy maradt

HIR

— Az uralkodó meglátó anyaggyárt. Bucures uralkodó tegnap Mihály meglátott a brassói majd folytatva utját Arad

— Ellenőrzés alá helyezett mosipart. Mexikóból je törvényjavaslatot terjeszt a villamosiparnak a nemzeti árium által való ellenőrzés javaslat indokolása szerint előzta ezen iparág áll magánkezdeményezés meg

— A „anyé” néi és bédug ezekkel járó derékfá izüldobogás és szédülési ro gelenként egy-egy pő „Ferenc József” keserűviz es megkönyebbülést ere meg orvosát.

— A Völkischer Beobac letnémetek ellen irányul tására vonatkozó új ese Berlinből jelentik: A Vö és más német lapok a pé vonatkozó csehszlovákia foglalkoznak. A lapok sze sonban a szudéta németek nem fogják magukat me

Tüsszentés, köhögés

bágyadság, különféle f kedélyhangulat rendes k járásnak s a hirtelen. Allig van ilyenkor ház, e den tagja egészséges. házatájáról ilyenkor ne nla a valódi DIANA nőe ugy a meghülések és f áában, megelőzésében, m hátritható következmény fájdalnok csillapításá közörszet felfrissítésében egészség gyors helyreá san közreműködik. M öblögítő- (gargarizáló) kórokozó csirákának a letelepődését és elszapo Mint bedörzsölő (f szervezetet felüldíti, elle kkozsa és a kínos fájdt alatt elenyészetti.

— Megérkezett Lissz tóvet. Lisszabonból je kinevezett angol követ: tegnap érkezett meg Li tikaik körökben ennek a jelentőséget tulajdonítan agyon kedvelt portugál gyon is alkalmasnak t most ujrafeleő, Anglia pátiát hatékonyan előse

— Repülőgép 40 utas mentik: Toulouseban a annak az óceánjáró repü melyet 40 utas számára monoplánnak hat mo tabilizáló ballonja. A g og egyfolytában megter ánként 350 kilométer illó máhát és 600 kiló repülőgépen két emelet részt az utasok számár ez emeleten a nyolc egy zemélyzet fog utazni. n lesznek az irodahely

Egyellen zsidó se hagyja magát eltántorítani attól, hogy a Zsidó Pártra adja szavazatát

„MOTT“-sarok

Minden pezsgő és bor halott, csak egy maradt meg: MOIT.

HIREK

Az uralkodó meglátogatta a brassói hadianyaggyárat. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó tegnap Mihály vajda társaságában meglátogatta a brassói hadianyaggyárat, majd folytatta útját Arad felé.

Ellenőrzés alá helyezik Mexikóban a villamosipart. Mexikóból jelentik: A kormány törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé a villamosiparok és a nemzetgazdasági miniszterium által való ellenőrzése bevezetésére. A javaslat indokolása szerint az intézkedés nem szolgálja ezen iparág államosítását, sem a nagánkezdés megállítását.

A'anyé'nél és bédugulásnál, valamint az ezekkel járó derékfájás, mellszorulás, szédülés és szédülési rohamok esetén reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

A Völkischer Beobachter szerint a szlovén németek ellen irányul a pártok feloszlására vonatkozó új cseh törvénytervezet. Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter és más német lapok a pártok feloszlására vonatkozó csehszlovákiai törvénytervezettel foglalkoznak. A lapok szerint a törvény első szakasza a szlovén németek ellen irányul, akik nem fogják magukat megfélemlíteni hagyni.

Tüsszentés, köhögés, krákogás,

bágyadtság, különféle fájalmak, ingerült kedélyhangulat rendes kísérői a zord időjárásnak s a hirtelen hőváltozásoknak. Alig van ilyenkor ház, ahol a család minden tagja egészséges. Óvatos emberek házatájaról ilyenkor nem szabad hiányoznia a valódi DIANA sóborszesznek, mert egy a meghűlések és fertőzések elhárításában, megelőzésében, mint a már el nem hárítható következmények enyhítésében, a fájalmak csillapításában, az általános közérzet felrészítésében s így módon az egészséges gyors helyreállításában határozottan közreműködik. Mint száj- és torok-öblítő- (gargarizáló) szer meggyógyítja a kórokozó csirákot a szervszövetbe való betelepítését és elszaporodását. Mint beörszülő (masszírozó) szer a szervezetet felüdíti, ellenállóképességét fokozza és a kínos fájalmakat rövid idő alatt elenyészteti.

Megérkezett Lisszabonba az új angol követ. Lisszabonból jelentik: Az újonnan kinevezett angol követ: Sir Robert Selby tegnap érkezett meg Lisszabonba. Brit politikai körökben ennek a követcserének nagy jelentőséget tulajdonítanak. Selby ugyanis nagyon kedvelt portugál körökben és így nagyon is alkalmasnak tartják arra, hogy a most újraéledő, Anglia iránti portugál szimpátiát hatékonyan elősegítse.

Repülőgép 40 utas számára. Párizsból jelentik: Toulouseban a napokban készült el annak az óceánjáró repülőgépnek a modellje, amelyet 40 utas számára rendeznek be. A monoplánnak hat motorja lesz és számos stabilizáló ballonja. A gép hater ezer kilométert fog egyfolytában megtenni és ellenszélben is átléphet 350 kilométer fog repülni. Tízezer kiló málnát és 600 kiló élelmet vesz fel. A repülőgépen két emeletet terveznek, az alsó részt az utasok számára tartják fenn, míg az emeleten a nyolc egyénből álló kiszolgáló személyzet fog utazni. Ugyancsak az emeleten lesznek az irodahelyiségek és a konyha.

Hol szavaznak a kolozsvári választók?

Uj, december 16. Felhívjuk a zsidó választók figyelmét arra, hogy a december 20-iki választásokon betűrend szerint osztották be a választókerületeket Kolozsváron az alábbi sorrendben: Az A és B kezdőbetűs nevek a Regele Carol II. elemi iskolában. C, D, E a városházán. F, G, H a Piața Unirii Iparos Egyletben. I, J, K, L az Avram Iancu ucai elemi iskolában.

M, N a Remei ucai minta elemi iskolában. O, P, U, X, Y, Z, Zs, Q a Regele Ferdinand uti 2. sz. elemi iskolában. R, S Sch a Barjiu ucai Gh. Bariju műhelyében. Sz, T, V, W a prefektúrában. Minden zsidó igyekezzék idejében az urnák elé járulni és leadni szavazatát a Zsidó Párt jelére.

Időjárás. Emelkedő légnyomás, váltakozó felhőzet, enyhe dényugati szél, majd nyugati légáramlás, bőséges esők az ország részében, lasan csökkenő hőmérséklet. Ma délen a fővárosban 12 fokot mértek.

Tataescu miniszterelnök Lengyelországba készül. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint a lengyel sajtó olyan értesülést közöl, hogy Tataescu miniszterelnök rövidesen ellátogat Lengyelországba.

Lengyel tiltakozás Danzig város intézkedései ellen. Varsóból jelentik: A lengyel kormány tiltakozott bizonyos intézkedések ellen, amelyek a szabad város lengyel üzletei ellen irányulnak. A danzigi szenátus azt a választ adta, hogy az intézkedések csupán a zsidó cégek ellen irányulnak.

Közös frontot az antiszemitizmus ellen. Washingtonból táviratozzák: Az amerikai zsidó kongresszus legutóbbi rendkívüli gyűlésén fontos döntést hoztak. A gyűlésen az Egyesült Államok minden részéből közel 700-an jelentek meg. Hosszas vita után többek között a következő határozati javaslatot fogadták el: 1. Együttműködés kell alkotni a keresztényekkel együtt, a zsidók elnyomása ellen. 2. A zsidó világgongresszust fel kell hívni, hogy követelje a Népszövetségtől a zsidók jogainak visszaállítását mind a nemzetközi jogban, ahol elkövetik emberi és polgári jogait. A Népszövetség gondoskodjon e jogok védelméről és biztosításáról a jövőben.

A vér felrészítése céljából — kiváltképp olyan egyéneknek, akinek bélürülése elégtelen — ezért emésztése meg van zavarva és éjjel nem tud aludni — ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet inni. Kérdezze meg orvosát.

Londonban is lesz román vendéglő. Bucurestiből jelentik: A Capitala közli, hogy a párizsi kiállítás román vendéglőjének nagy sikerrel folytán Negura szövetségi miniszter elhatározta, hogy hasonló vendéglőket létesít más európai centrumokban is. Párizs után Londonban rendeznek be román vendéglőket. A helyiséget már ki is szemelték.

Jubilál a bírtitaj „Malbis Arumim“. Besztercei tudósítónk jelenti: A napokban ünnepelte a besztercei szegény zsidó gyermekeket felruházó „Malbis Arumim“ egyesület alapításának ötvenedik évfordulóját. Ebből az alkalomból különös ünnepségekben részesítették Gođel Szabina urnót, az egyesület elnöknőjét, aki a diszúlesen ismertette az egyesület történelmét. Az egyesület kezdeményezője Horovitz Jenő, ezidőszent Jeruzsálemben élő rabbi volt, első elnöknője Julie Brecher urnó, továbbá megboldogult Ida Sennensieb asszony, akit díszelnőknővé választottak. Köszönetét nyilvánította mindazok iránt, akik az egyesület küzdelmes fejlődése során azt támogatták. Az elnöknő beszéde után Kallus Fanny urnó, a Zsidó Nőegylet elnöknője, majd dr. Halberg Ila urnó, aztán dr. Herceg Paula (Wizo) üdvözölték a jubiliáló egyesületet. Dr. Max Eschkele, a hitközség elnöke, Gewirtz Márkus iskolagazgató és dr. Halberg Gyula beszédel után Radó Leó titkár méltatta az egyesület tevékenységét. Az ünnepet főruházási akta zárta le. Kiosztottak a szegény gyermekek között nyolcvan pár új cipőt, 25 fiuruhát, 25 női ruhát és alsóruhát.

Sumuleanu professzor halála. Bucurestiből jelentik: Sumuleanu professzor, a Mindegyes Hazáért-párt ías vezetőtagja, tegnap este meghalt. A professzor Iasi, Prahova, Dorohoi és Bucurestiben volt jelölve. Sumuleanu régebben a nemzeti keresztény párt tagja volt. Codreanu részveszt a temetésen több gárdista vezetővel együtt.

A Poale Cedek műsoros estélye. December 25-én, szombaton este a cluj Albina palotában műsoros-táncestélyt rendez a Poale Cedek iparos-egyesület jótékony intézményével. A gazdag műsor pontosan kilenc óra körül kezdődik. A rendezőség ezúttal is kéri a t. közönséget, hogy kezdés előtt jöjjen mindenki az estélyre, mert a műsor megkezdése után a terem ajtót bezárják. Az eddigi előkészületek arra engednek következtetni, hogy a táncos-műsoros estély kitünően fog sikerülni. Nagyszerű büffé fog állani a közönség rendelkezésére.

Högörgeteg temetett el négy olasz csempész. Bernből jelentik: Négy olasz csempész a Gondo hegyen Valais kantonban hógörgeteg lepett meg. Három közülük meghalt, egy súlyosan megsebesült.

Ime egy nő, aki nem használ CISBEY-teát, amely eltünteti a pattanásokat, bőrvörösséget, fejfájást és mindazon kellemetlenégeket, amelyeknek okozója a rossz emésztés és a székrekedés. Elkészés után egy CISBEY-tea a legjobb Könyvi hashajtó. Megszokottságot nem idéz elő, hatása állandó. Egy 100 gr-os doboz ára 60 lej. Kapható minden gyógyszerüzemben és drogeriában. Romániai lerakot: Bucuresti III, Str. Toamnei 103.

Atadták a Nobel-díjat Lord Cecilnek. Oslóból jelentik: A napokban adták át a pályanyertes lord Cecil megbizottjának Oslóban a svéd király, a trónörökös, a képviselőház elnökének, a kormány tagjainak, a diplomáciai testület és számos előkelőség jelenlétében a Nobel-díjat. Az Interparlamentáris Unió titkára, dr. Lange, aki maga is 1921-ben megnyerte a Nobel békedíjat, méltatta a lord Cecil által végrehajtott nagy művet. Ismertette a lord fejlődését, hogyan lett meggyőződéses pacifista, mennyi küzdelme volt, míg elérte, hogy a közönség is bekebebarát lett. Ő volt az, aki megmutatta a legplauzibilisebb utat arra, hogy a konfliktusokat békés uton intézzék el. A beszéd után a Nobel-díj bizottságának elnöke, Frederic Stang átadta a lord Cecilnek a nagy összegre kiállított csekket. Lord Cecil nevében az angol követ köszönte meg a megtisztelést és sajnálattal közölte, hogy lord Cecil nem lehetett személyesen jelen az ünnepségen, de igéri, hogy mielőtt egészségi állapota megengedi, Oslóba jön, hogy személyesen is propagandát csináljon a világéke nagy ügye mellett.

Luxor GRANDVISIBLE. A legalkalmasabb önnepi ajándék a LUXOR GRANDVISIBLE átlátszó tentatartály tollal, legmegbízhatóbb felcsop szerkezettel. Öngyújtó a „LUXOR“ névre. Kapható minden jobb szaküzletben.

Február 1-ig lehet kiváltani a személyazonossági igazolványokat. Bucurestiből jelentik: Ujabb rendelet szerint a bejelentőhatalok 1938 február 1-ig adják ki a személyazonossági igazolványokat. A december 30-iki terminust tehát meghosszabbították.

Dr. Weisz Endre előadása. Nagyvárad tudósítónk írja: Az elmúlt héten, csütörtök este dr. Weisz Endre előadást tartott a Fészek-klubban „Zsidók a természettudományban“ címmel. A Makkabi kulturszakosztálya által rendezett előadást Lechner József elnök vezette be néhány lelkes szóval. — Előadása során dr. Weisz Endre adatszerű dokumentumok alapján számolt be az utolsó száz esztendő tudományos progressziójáról és pontosan meghatározta azt a helyet, amit a zsidóság foglal el a tudományos rajvonásban. Nevek, évszámok, könyvcímek, korszakalkotó felfedezések, dijak, szobrok, utóbb, Néaci-országban könyveknek máglyán való elégetése és a tudósok számtizetése jelzik a zsidóság útját a tudományban. Az előadó különösebb részletességgel beszélt Einsteinról, kinek relativitás elmélete forradalmat idézett elő a tudomány világában, Freudról, kinek életműve körül a mai napig sem csendesedtek el a hullámok, Ehrlichről, az emberiség egyik legnagyobb jótévőjéről, kinek szerte az egész világban, de elsősorban minden kaszánya udvarán szobrot kéne emelni. Az előadó azt a következtetést vonja le, hogy a zsidóság számárányát erősen meghaladva vette ki részét a tudomány kutatásából, sokan életüket áldozták fel a tudomány oltárán, s egy-egy találmánnyal, felfedezéssel a technika, a medicina, a vegyészet és a többi tudományos ágazatokban — felmérhetetlen hasznót hoztak az egész emberiségnek. Weisz Endre dr. ezt az elvont, adatokra támaszkodó, gazdag témát, változatosan és színesen dolgozta fel, s ezzel a nagyvonalú előadásával újra tanujelét adta annak, hogy Nagyvárad legfelkészültebb zsidó szónokainak egyike. A zsűfőlség megtelt Fészek-klub közönsége meleg ünnepségekben részesítette az előadót.

EGYESÜLETI ÉLET. Teadélután. A Haggibbor futballszakosztálya és a zsidó iparosok agmenháza javára vasárnap, f. hó 18-án délután pontosan 5 órai kezdettel nagy műsoros teadélutánt rendez a Regal kávéház igazgatósága. A kolozsvári Zsidó Nőegylet novemberi segélyei. A kolozsvári Zsidó Nőegylet novemberben rendes havi házbérségély címén kiosztott 3500 lejt, gyermekágyi segély címén 550 lejt, gyorssegély címén 400 lejt, kelengysegély címén 500 lejt. Két gyermekágyas asszonynak egy-egy babakelengyét adott a Nőegylet. A Napközi Gyermekotthonban 3252 adag ebédet és uzsonnát osztottak ki.

Zsidó testvér! Szavazz a zsidó szolidaritás jelére:)-(

